

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til de offentlige

Afgangs- og Aarsprøver

i

Nykjøbing Katedralskole

i Juni og Juli 1910.

*Demosthenes' Tale om Kransen i Udtog, oversat af
Overlærer G. Selchau.*

Skoleefterretninger for 1909—10, af Rektor Dr. phil. S. A. Christensen.

Nykjøbing p. F.
Stiftstidendes Bogtrykkeri.
1910.

Demosthenes' Tale om Kransen.

I Udtog.

Indledning.

Umiddelbart efter Nederlaget ved Chæronea a. 338, da man hvert Øjeblik kunde vente den sejrrige Makedonerhærs Angreb paa Byen, fik man i Athen travlt med Udbedring og Istandsættelse af Murene og Gravene. Efter at Faren var drevet over ved Byens Underkastelse, fortsattes dette Arbejde det følgende Aar. Hver af de ti Fyler, hvori Befolkningen var inddelt, fik sin Del deraf at besørge. Demosthenes blev af sin Fyle valgt til Arbejdets Ledelse og viste en saadan Iver for, at Arbejdet skulde blive godt gjort, at han foruden den Sum, der var stillet til hans Raadighed i dette Øjemed, privat tilskød tre Talenter. For denne patriotiske Offervillighed foreslog saa Ktesifon i Raadet, at der skulde ydes ham offentlig Ros og skænkes ham en Krans, og at denne Beslutning skulde kundgøres i Theatret ved næste Dionysosfest, ved en ny Tragedies Opførelse, altsaa naar Folk fra hele Hellas strømmede til Byen, idet der yderligere, med særligt Eftertryk, skulde tilføjes i Motiveringen, „at han altid havde villet hvad der var bedst for Staten“.

Mod denne Raadets Beslutning nedlagde nu Aiskhines Protest og erklærede at ville anlægge Sag mod Forslagsstilleren for „Overtrædelse af Loven“. Ganske vist led Forslaget af en formel Fejl, idet der fandtes en Lov, som udtrykkelig forbød, at slige Kundgørelser fandt Sted i Theatret, og forsaavidt havde Aiskhines let Spil. Men i sin Angrebstale, der først blev holdt a. 330, idet Processen, uvist af hvilke Grunde, var bleven forhalet saa længe, nøjes han ikke med at pege paa denne legale Mangel; han retter sit Hovedangreb paa den tilføjede Motivering og søger at bevise, at Demosthenes's Politik havde været til Fordærvelse for Staten, og at det kun ved hans egen Virksomhed var lykkedes at afværge Byens fuldstændige Undergang. Kunde han sejrrigt gennemføre dette Angreb og vinde Flertallet af Dommernes Stemmer ud fra dette Synspunkt, havde han derved tilføjet sin Modstander et dræbende Stød.

Dermed er Demosthenes's Holdning i sin Forsvarstale givet. Han maatte lægge Hovedvægten paa at paa-vise Berettigelsen af hin Motivering og gaa saa let som muligt hen over de formelle Mangler. Den vigtigste og interessanteste Del af hans Tale optages derfor af en Fremstilling af hans Ledelse i Aarene 341—38, de Aar, da han omsider, efter mange Kampe og Nederlag, var naaet frem til at have Folkets Øre.

Hans Stilling var lidt vanskelig, da han maatte søge at undgaa at faa Skin af at rose sig selv og sin Virksomhed, hvad jo let kunde blive Tilfældet i en Sag som denne. For ikke at strande paa dette Skær, fremhæver han derfor stadig, at til syvende og sidst er det ikke ham, hvem Rosen tilkommer, men Folket, det højsindede atheniensiske Folk, der fulgte hans Anvisninger

og vedtog hans Forslag. Hans Tale former sig saaledes til en Lovprisning af de ædle Bestræbelser, som havde været knyttede til Athens stolte Navn i Fortid og Nutid — Bestræbelser, som det ogsaa var blevet ham forundt at yde sin Andel til.

Det lykkedes ham da ogsaa trods det uheldige Forhold netop i dette Aar 330, da Spartas Forsøg paa at afkaste det makedoniske Aag var bleven knust af Felt-herren Antipater, og trods den trykkede og forknytte Stemning, der som Følge heraf herskede ogsaa i Athen — trods dette lykkedes det ham at rive Dommerne, Folkets Repræsentanter, med sig og mane dem op til frit og aabent at vise deres Sympathi for hans sjælfulde Fædrelandskærlighed ved at frikende ham med et saa knusende Flertal, at Aiskhines beskæmmet forlod Athen for bestandig — efter meget imod sin Vilje at have givet sin Modstander Lejlighed til i denne Tale at rejse sig et uforgængeligt Mindesmærke.

Det her givne Udvalg medtager kun den Del af Taleren, som beskæftiger sig med Tiden 341—338, da Taleren var den egentlig ledende Politiker.

[Efter at Taleren har givet en kort Oversigt over sin Holdning i Tiden før han blev egentlig ledende Politiker, navnlig ved Fokerkrigens sørgelige Afslutning a. 346, begynder han sit egentlige Emne, en Redegørelse for sin Politik fra a. 341.]

Hvad nu Filip tilrev sig og lagde under sig, før jeg optraadte som Politiker og ledende Taler, det vil jeg lade uomtalt; thi intet af dette mener jeg vedkommer

mig. Men hvad han fra den Dag af, da jeg traadte til, blev hindret i, det skal jeg minde om og det skal jeg staa til Regnskab for, efter at have forudskikket følgende Bemærkning.

En stor Fordel, Athenære, havde Filip, og det var, at der hos Hellenerne, ikke hos nogle enkelte, men hos dem alle uden Forskel, var fremkommet saa stor en Grøde af Forrædere og Lejesvende og gudsforgaane Mennesker, som ingen nogensinde før husker der har været. Efter at have taget disse som Medkæmpere og Hjælpere, fik han Hellenerne, der ogsaa i Forvejen stod sig daarligt med hinanden og laa i indbyrdes Splid — dem fik han bragt i en endnu værre Forfatning, idet han snart anvendte Bedrag, snart Gaver, snart igen enhver anden Maade at fordærve dem paa, og han fik dem splittet i mange Dele, skønt der kun var ét eneste, der laa i alles Interesse, at hindre ham i at blive stor og mægtig.

Naar nu alle Hellenerne var saaledes stedte og endvidere ikke havde Øjnene aabne for den Ulykke, der forberedtes og var i Frembrud, hvad var det saa rimeligt, at vor Stat valgte at foretage sig og gøre? Saaledes maa I se paa Sagen, Athenere, og derfor maa I kræve mig til Regnskab; thi her var det at jeg greb ind med min politiske Virksomhed. Burde den maaske, o Aiskhines, opgive sin Stolthed og Ære og i Thessalers og Dolopers Kompagni hjælpe Filip til at vinde Herredømmet over Hellenerne og fornegte Forfædrenes skønne og ærlige Stræben? Eller, det vil ikke, thi det var jo dog for galt, men — hvad man saa der vilde komme, hvis ingen hindrede det, og hvad man mærkede, som det synes, langt forud, det skulde man maaske roligt have fundet sig i? Selv nu, bagefter, vilde jeg gerne spørge den, der er mest opsat paa at dadle hvad man dengang foretog sig, til hvilket Parti han vilde have ønsket, at vor Stat skulde have sluttet sig, til det, der var medvirkende til de Ulykker og den Skam, som har

ramt Hellenerne, altsaa Thessalerne og Konsorter, eller til det, der fandt sig roligt i, at dette skete, i Haab om egen Fordel, altsaa Arkader, Messenier og Argiver. Ogsaa af disse er der jo mange, der er kommen værre fra det end vi, eller rettere, det er de allesammen. Thi hvis Filip, efter at han havde faaet Magten, straks var gaaet sin Vej og derefter havde holdt sig i Ro uden at have tilføjet hverken nogen af sine Forbundsføller eller af de andre Hellenerne nogen Fortræd, saa vilde der være Plads for nogen Dadel og Anklage mod dem, der modsatte sig hvad han havde for. Men naar han uden Forskel fratog alle deres Anseelse, deres Førerstilling, deres Selvstændighed, eller rettere endogsaa deres indre Borgerforfatninger, forsaavidt han kunde, var det saa ikke en aldeles rimelig Ting, hvad I besluttede, følgende mit Raad?

Men jeg vender tilbage til mit Spørgsmaal. Hvad var det i sin Orden at vor Stat gjorde, naar den saa, at Filip arbejdede paa at skaffe sig Herredømme og Eneherskermagt over Hellenerne? Eller hvad burde jeg som Raadgiver¹⁾ foreslaa i mundtlig eller skriftlig Form, vel at mærke som Raadgiver i Athen (thi det gør en meget stor Forskel), jeg som paa den ene Side vidste, at fra Arilds Tid lige til den Dag, da jeg selv traadte op paa Talerstolen, havde min Fædreby altid kæmpet for Førstepladsen, for Ære og Anseelse, og havde sat baade flere Penge og flere Menneskeliv til for Æresfølelsens Skyld og for det, som var til Gavn for alle Hellenerne, end hver af de andre hellenske Stater havde sat til for dem selv — og paa den anden Side saa, at Filip selv, hvem Kampen gjaldt, for Herredømme og Herskermagt havde mistet et Øje²⁾, faaet Nøglebenet

1) „Raadgiver“ var i Athen det officielle Udtryk for den, der tog Ordet i Folkeforsamlingen.

2) Denne og de følgende Legemsbeskadigelser led Filip i forskellige Kampe.

brækket, var bleven vanfør i Arm og Ben, kort sagt prisgav enhver Legemsdel som Tilfældet vilde, naar han blot med hvad han havde tilbage kunde leve i Ære og Anseelse? Og heller ikke dette vil vel nogen driste sig til at sige, at det var i sin Orden, at der hos en Mand, der var opvokset i Pella¹⁾, et dengang idetmindste uanseligt og ringe Sted, opstod saa højtflyvende Tanker, at han tragtede efter Herredømmet over Hellenerne og satte sin Hu dertil, men at der derimod hos Eder, Athenære som I er, der hver Dag, i alt hvad I hører og fæster eders Øje paa, ser Paamindelser om eders Forfædres Bravhed, skulde findes en saa stor Usselhed, at I af Jer selv frivilligt skulde opgive eders Selvstændighed overfor Filip — det vil ikke en eneste mene. Tilbage stod da — det var jo en Nødvendighed — med Retten paa eders Side at modsætte eder alt hvad han med Uretfærdighed foretog sig imod eder. Det gjorde I da fra Begyndelsen af, som det kunde ventes og som det var i sin Orden. Det var Jer, der lagde Handling til; men andrage skriftligt og raadgive, det gjorde blandt andre ogsaa jeg, naar jeg traadte op som aktiv Politiker; det indrømmer jeg. Hvad andet skulde jeg vel have gjort? Thi nu spørger jeg dig, Aiskhines, idet jeg ser bort fra alt andet, fra Amfipolis²⁾, Pydna, Polidæa, Halonnesos — intet af disse Steder omtaler jeg; og Serrion og Doriskos og Hærgningen af Peparethos og hvad anden Uret der blev øvet mod vor Stat, det aner jeg ikke engang om er sket. Og dog sagde du, at jeg ved at omtale disse Punkter ophidsede vore Landsmænd til Fjendskab, skønt det er Eubulos, Aristofon og Diopieithes, hvem Folkebeslutningerne herom skyldes, ikke mig, o du, som lethen siger hvad der falder dig ind! heller ikke nu skal jeg altsaa tale om disse Punkter. Men

¹⁾ Kongestaden i Makedonien.

²⁾ Denne By og de nærmest følgende havde Filip lagt under sig flere Aar tilbage.

den Mand, der søgte at bringe Euboea¹⁾ i sin Magt og gøre det til en Udfaldsport mod Attika, der bemægtigede sig Oreos og nedrev Porthmos, der indsatte Filistides til Enehersker i Oreos og Klitarkhos i Eretria²⁾, der søgte at lægge Hellesponten under sig og belejrede Byzans, der ødelagde nogle hellenske Byer og førte de landflygtige tilbage i andre — den Mand, der gjorde alt det, øvede han Uret eller ej, handlede han imod Overenskomsten med os og brød Freden eller ej? Og var det i sin Orden, at der optraadte En af Hellenerne til at hindre dette, eller var det ikke i sin Orden? Thi hvis det ikke var det, men derimod ganske i sin Orden, at Hellenerlandet skulde ses at ligge hen som et værgeløst Bytte, medens Athenæerne endnu levede og eksisterede, ja, saa har jeg handlet forkert ved at tale om disse Ting og Staten har handlet forkert ved at gaa ind paa mine Forslag, og lad alt saa kun være Uret og Fejlgreb — af mig. Men hvis der burde optræde nogen til at hindre disse Ting, hvem anden end Athenæernes Folk laa det saa til? Dette altsaa var min Politik, og da jeg saa, at denne Mand³⁾ søgte at lægge Alverden i Trældom, saa modsatte jeg mig det, idet jeg advarede og opfordrede til ikke at lade ham have frie Hænder. Og det endelige Fredsbrud kom da forøvrigt fra ham, ikke fra vor Stat, Aiskhines.

[Efter at Taleren har ladet oplæse Aktstykker til at bevise, at hans Ledelse først begynder efter Krigens Udbrud 341, fortsætter han:]

Først stillede jeg da Forslag om Sendefærden til Peloponnes⁴⁾, dengang da han første Gang stak Næsen ind i Peloponnes' Sager, saa om Sendefærden til Euboea, da han blandede sig i Forholdene her, saa om Udryk-

1) Euboea og Egnene ved Stræderne strakte Kongen sin Haand ud efter i Aarene 341—40.

2) Punkter paa Euboea.

3) Filip.

4) Dette var lidt før Krigens Udbrud.

ningen — nu var det ikke længer blot en Sendefærd — mod Oreos og ligeledes til Eretria, da han havde indsat Eneherskere i disse Byer. Derefter udsendte jeg alle de Ekspeditioner, paa hvilke Khersones blev reddet og Byzans og alle Forbundsfællerne. Heraf fik I de største Æresbevisninger, Lovord, Anseelse, Berømmelse, Kranse, Takerklæringer fra dem, I havde vist Velgerninger imod; og dem, mod hvem Forurettelserne fra Kongens Side øvedes, dem gik det saaledes, at de af dem, der lyttede til eders Advarsler, opnaaede Redning, men de, der lod haant om dem, maatte tidt mindes, hvad I havde sagt dem forud, og indrømme, at I ikke blot var velsindede, men ogsaa betænksomme Mennesker med Seerblik; thi alt er jo gaaet, som I forudsagde.

[Efter at Taleren har dvælet lidt nærmere ved Forhandlingerne angaaende Hjælpen til Euboea og Resultaterne deraf, fortættes der:]

Efter at nu Filip var bleven fordrevet fra Euboea, ved Vaabenmagt af Eder, men ved Politik og Folkebeslutninger af mig, selv om nogle af dem derhenne¹⁾ revner af Arrigskab ved at høre det, saa søgte han at komme vor Stat til Livs paa en anden Kant. Da han saa, at vi har den største Kornindførsel af alle, og derfor ønskede at blive Herre over Tilførselsvejen, saa rykkede han ind i Thrakien, og til Byzantierne, som var hans Forbundsfæller, stillede han først den Opfordring, at de skulde hjælpe ham i Krigen mod Eder, men da de ikke vilde det, men erklærede, at Forbundet ikke var sluttet paa de Vilkaar — og det havde de jo Ret i —, saa slog han Lejr udenfor Byen, stillede Maskiner op og gav sig til at belejre. Hvad der nu under disse Omstændigheder laa til Eder at gøre, det vil jeg ikke længer spørge om — det er jo indlysende for alle og enhver. Men hvem var det, som virkelig gjorde det, som ilede Byzantierne til Hjælp og reddede dem? Hvem var det, som hindrede, at Hellesponten kom paa

¹⁾ Aiskhines og hans Fæller.

andre Hænder paa hin Tid? Det var Eder, Athenære; og naar jeg siger Eder, mener jeg naturligvis Staten. Men hvem var det, der talte til Staten, stillede Forslag, handlede og rent ud hengav sig med Liv og Sjæl for at sætte Tingene i Gang? Det var mig. Og hvor stort Gavn vi nu alle havde heraf, det behøver I ikke længer at oplyses om ved min Tale; I har jo erfaret det i Ger-ningen. Thi den dengang indtraadte Krig skyldtes det — foruden at den bragte skønt Ry — at I havde rige-ligere og billigere Forsyning med alle Livsfornødenheder end under den nuværende Fred, som disse brave Folk ¹⁾ søge at bevare, tvertimod deres Fædreby's Tarv, lok-kede af Forventninger om Fremtiden — som jeg ønsker de maa blive skuffede i; snarere ønsker jeg, at de maa faa deres Del af det, som I beder til Guderne om ²⁾, I som har Hjertet paa det rette Sted, og at de ikke maa komme til at give Eder Del i det, som de har valgt at virke for. [Oplæsning af Beslutninger om Kranse til Athen fra Byzans og andre Byer i Omegnen.]

Altsaa, ikke blot det, at Khersones og Byzans blev reddet, at Hellesponten blev hindret i at komme under Filip dengang og at vor Stat høstede Æresbevisninger herfor — ikke blot dette blev Resultatet af min Politik og mit Standpunkt, men ogsaa det, at vor Stats Retsin-dighed og Filips Slethed blev tydelig for Alverden. Han, Byzantiernes Forbundsfælle, saas af alle at belejre dem — og hvad styggere eller snarere lumpent kan der tænkes? I, som med god Grund kunde have rejst mange berettigede Klager mod dem for den Haardnak-kethed, de havde vist mod Eder i tidligere Tider, I viste Eder som Folk, der ikke blot ikke gemte paa Nag eller priggav dem, der forurettedes, men endogsaa reddede

¹⁾ I det Aar, Talen holdtes (330), var der stærkt Røre om i de hellenske Byer; man omgikkes med Planer om at rejse sig mod Makedonerherredømmet. Aiskhines og andre holdt igen, efter Demosthenes' Opfattelse i Haab om Belønninger.

²⁾ nemlig at Makedonerherredømmet maa styrtes.

dem fra Undergang, ved hvilken Optræden I vandt Anseelse og Velvilje fra alle. Og fremdeles: at I tidligere har skænket Kranse til mange af dem, der har optraadt som Politikere, det ved alle og enhver; men hvem anden — Raadgiver mener jeg og Taler — der har været Aarsag til, at der er blevet skænket Staten Kranse end netop jeg: det vil ingen kunne nævne.

For at jeg nu kan vise, at de Smædeord, han) anvendte mod Euboerne og Byzantierne, idet han mindede om, hvad ubehageligt der turde være foretaget af dem imod Eder, er løs Ondskab ikke blot derved, at de er løgnagtige — thi det mener jeg at I ved i Forvejen — men ogsaa derved, at om de end nok saa meget var sandfærdige, saa laa det dog i vor Interesse at optræde saaledes som jeg er optraadt — for altsaa at vise dette, ønsker jeg i al Korthed at skildre et eller to Eksempler paa skøn og ærefuld Handlemaade af vor Stat i eders egen Tid; baade for Enkeltmand i det private Liv og for en Stat i det offentlige bør jo det skønneste og ærefuldeste i Fortiden være det ledende for tremtidig Handling.

Altsaa: Medens Lakedæmonierne²⁾ var Herrer til Lands og til Søs og holdt Egnene rundt om Attika under sig ved Kommandanter og Besætninger, Euboea, Tanagra, hele Boeotien, Megara, Ægina, Keos og de andre Øer, og skønt vor Stat dengang hverken havde Skibe eller Mure, saa rykkede I, Athenære, dog ud til Haliartos³⁾ og igen ikke mange Dage⁴⁾ senere til Korinth, skønt de dalevende Athenære kunde have god Anledning til at bære Nag mod baade Korinthierne og Thebanerne for hvad de havde foretaget sig i den dekeleiske⁵⁾ Krig — men det gjorde de ikke, nej langt fra. Og dog

1) Aiskhines.

2) Efter Aar 404 indtil 394.

3) Aar 395 for at staa Thebanerne bi.

4) Det var dog først det følgende Aar.

5) Saaledes kaldtes det sidste Afsnit af den peloponnesiske Krig.

saa de, at de gjorde begge disse to Ting hverken for Folk, de skyldte noget, ikke heller uden Fare¹⁾. Men dette var ikke nogen Grund for dem til at prisgive Folk, som søgte Hjælp hos dem, men for et godt Navn og for Ærens Skyld var de villige til at sætte Frygt til Side, og deri tænkte de ret og smukt. Thi Ende faar jo Livet for alle Mennesker med Døden, selv om man lukker sig inde og gemmer sig i en Rønne; men Pligt er det for brave Mænd altid at give sig i Lag med det skønne og ærefulde, med Haabet som Skjold, og saa bære med Værdighed, hvad Guden tilskikker. Dette gjorde eders Forfædre, dette gjorde I selv, de ældre af Eder, I som, da Thebanerne efter at have sejret ved Leuktra søgte at tilintetgøre Lakedæmonierne, disse Lakedæmoniere, som ikke var eders Venner eller Velgørere, men havde øvet megen svær Uret mod vor By — saa hindrede I det uden at frygte den Magt og Anseelse, som Thebanerne dengang havde, og uden at tage Hensyn til, hvad de Folk, som I gik i Kamp for, havde gjort mod Eder. Saa viste I da herved alle Hellenerne, at selv om man forseer sig nok saa haardt imod Eder, saa huser I kun Vrede herover under almindelige Forhold, men hvis deres Bestaaen eller Selvstændighed er truet, saa vil I ikke gemme Nag eller tage ængstelige Hensyn. Og ikke i disse to Tilfælde alene have I optraadt saaledes, men da en anden Gang Thebanerne søgte at underkaste sig Euboea, saa forholdt I jer ikke uvirksomme og mindedes ikke, hvad Themison og Theodoros havde forbrudt imod Eder m. Hens. t. Oropos²⁾, men kom ogsaa disse til Hjælp, ved hvilken Lejlighed vor Stat for første Gang fik frivillige Trierarker³⁾, af

1) At stille sig i aaben Mark mod det lakedæmoniske Fodfolk ansaas dengang for halsløs Gerning — som det ogsaa viste i Slaget ved Korinth 394.

2) Grænsedistrikt mellem Attika og Boeotien; blev af de omtalte to Euboeere spillet Thebanerne i Hænderne a. 366.

3) Da det gjaldt hurtig Udrykning, var den sædvanlige Forretningsgang med beskikkede Trierarker for langsom.

hvilke jeg var een — men endnu ikke herom). Og smukt var det af Eder allerede at I frelste Øen, men endnu smukkere var det, at I, efter at have faaet fuld Raadighed over baade Personer og Byer paa den, ærligt tilbagegav alt til dem, der jo dog havde forseet sig imod Eder, idet I nu, da der var vist Eder Tillid, ikke tog noget Hensyn til, hvad der var blevet forbrudt imod Eder. Ja, mangfoldige andre Ting kunde jeg omtale, men forbigaar dem, Søslag, Udrykninger, baade i gamle Dage og nu i eders Levetid, som vor Stat allesammen foretog for Hellenernes Frihed og Bestaaen. Og saa skulde jeg, der havde set, hvorledes vor Stat i saa mange og farlige Tilfælde var villig til at kæmpe for andres bedste, nu da Raadslagningen paa en Maade drøjede sig om vor Stat selv — hvad kunde det saa ventes, at jeg skulde opfordre til, eller hvad kunde det ventes, at jeg skulde raade den til at gøre? At gemme paa Nag maaske overfor Folk, der ønskede at reddes, og søge Udflugter, hvorved vi vilde prigsive alt? Og hvem vilde ikke med rette have slaaet mig ihjel, hvis jeg havde forsøgt blot i Ord at gøre Statens ærefulde Fortid til Skam — i Ord, siger jeg, thi Udførelse kunde der ikke være Tale om, den stod jo til Eder; havde I villet det, hvad var der saa til Hinder? stod det Eder ikke frit for? havde I ikke ved Haanden disse Folk der, til at foreslaa det?

[Efter at have omtalt den af ham selv gennemførte nye Ordning af Trierarkiet og skildret dens Fordele, gaar Taleren over til at behandle et Par formelle Punkter i den mod Ktesifon rettede Anklage, nemlig at Forslaget til Bekransning var stillet, medens Demosthenes endnu var i Funktion, og at Bekransningen skulde proklameres i Teatret under Opførelsen af et nyt Drama. Derefter skrider han til Modangreb paa Aiskhines, idet han gennemgaar hans politiske Virksomhed; udførligst og voldsomst gaar han løs paa sin Modstanders Optræden ved Indledningen til den tredje hellige Krig 339;] hans Ord lyder:

1) Demosthenes' egen Rolle ved den nye Ordning af Trierarkivæsenet gøres længer henne til Genstand for et særligt Afsnit.

Der var ingen Udsigt for Filip til at faa Ende paa Krigen mod Eder og faa den fra Halsen, hvis han ikke fik gjort Thebanerne og Thessalerne til Fjender mod vor Stat; tvertimod, skønt eders Hærførere førte Krigen slet og elendigt, led han dog tusind Ulemper ved selve Krigstilstanden og Sørøverne. Thi der kunde hverken udføres noget af Landets Frembringelser, ej heller indføres hvad han trængte til; og han var hverken Eder overlegen til Søs, ej heller i Stand til at komme til Attika ad Landvejen, naar Thessalerne ikke slog Følge og Thebanerne ikke gav ham Gennemmarsch; og det stillede sig saaledes for ham, at uagtet han i Kampen overvandt de Hærførere, I udsendte mod ham — deres Dygtighed skal jeg lade uomtalt —, saa var han dog ved selve Naturforholdene og de gensidige Magtmidlers Art temmelig ilde stedt. Hvis han nu for sit eget Fjendskabs Skyld vilde søge at overtale enten Thessalerne eller Thebanerne til at rykke imod Eder, saa kunde han ikke haabe, at nogen vilde lytte til ham; hvis han derimod paatog sig disse Folks fælles Besværinger og blev valgt til Anfører, saa kunde han haabe lettere dels at føre dem bag Lyset og dels overtale dem. Hvad sætter han sig da for? Læg Mærke til hvor fint: at paa- drage Amfiktyonerne en Krig og skabe Ufred paa Mødet i Delfi¹⁾ Hvis der nu blev stillet Forslag herom af en af de Tempelværger, der udsendtes fra ham²⁾ eller fra hans Forbundsfæller, saa mente han, at baade Thebanerne og Thessalerne vilde se mistænksomt til Sagen, og at alle vilde vogte sig, men hvis den, der skulde gøre det, var en Athenæer og kom fra Eder, hans Modstandere,

1) Amfiktyonerne holdt Møde Foraar og Efteraar i Delfi til Afgørelse af de Helligdommene vedkommende Sager; her mødte dels Tempelværgerne, staaende Embedsmænd, dels Pylagorerne, valgte for hver Termin, fra de respektive Stater. Filip var bleven Medlem af Forbundet ved Fokernes Underkastelse a. 346.

2) Filip havde efter Fokernes Overvindelse faaet deres to Pladser i Amfiktyonernes Raad.

saa tænkte han, at han let vilde undgaa at blive opdaget — og saadan gik det. Hvorledes fik han nu dette i Stand? Han tager ham her¹⁾ i sin Sold. Uden at nogen vidste af det, kan jeg tænke, eller passede paa, som jo saadanne Ting plejer at gaa hos Eder, blev han her foreslaaet til Pylagoros og erklæret for valg, efter at tre, fire Mennesker havde kaaret ham. Da han nu som Repræsentant for vor Stat var kommen ind for Amfiktyonerne Raad, saa lod han alt andet ligge upaaagtet og skred til at udføre det, han var bleven lejet til. Pæne Ord og Fortællinger om, hvorfor det Kirrhæiske Land var bleven erklæret for Helligejendom, sætter han sammen og foredrager, og saa faar han Tempelværgerne — kritikløse Mennesker, som ikke havde Blik for hvad der vilde komme — overtalt til at vedtage at gaa rundt om det Land, som Beboerne af Amfissa²⁾ sagde var deres og at de havde Lov til at dyrke det, men som han paastod hørte til Helligejendommen — og det gør han, uden at disse Lokrer paaførte Eder nogen Proces³⁾ eller hvad andet han nu — usandfærdigt -- beraaber sig paa. Det vil I indse af følgende: Uden Stævning var det jo dog ikke muligt for Lokrerne at sætte en Proces i Gang mod vor Stat. Hvem har saa stævnet os? I hvilket Arkontaar? Nævn mig hvem der ved det, peg paa ham! Nej, du kan saamænd ikke, men brugte dette som et tomt og usandfærdigt Paaskud! — Da nu Amfiktyonerne gik rundt om Jordstykket efter dennes Anvisning, faldt Lokrerne over dem med Kastevaaben og havde nær skudt dem ned, og nogle af Tempelværgerne tog de ogsaa til Fange. Og da der nu engang var sat Klager i Gang og Krig med Beboerne af Amfissa, saa førte først Kottyfos⁴⁾ en Hær ud stillet

¹⁾ Aiskhines. ²⁾ Amfissa var en lokrisk By, tæt ved Delfi.

³⁾ Aiskhines havde paastaaet, at Lokrerne paatænkte at foreslaa Athenæerne idømte en betydelig Bøde for en formentlig Helligbrøde.

⁴⁾ Amfiktyonerne fælles Hærfører.

af Amfiktyonerne selv, men da nogle ikke mødte, andre vel mødte, men intet Gavn gjorde, saa var det, at paa det følgende Møde i Delfi Krigsførelsen straks blev lagt i Hænderne paa Filip af dem, der havde ladet sig bruge dertil blandt Thessalerne og i andre Byer, Folk som længe havde vist sig som slette Personer. Og tiltalende Argumenter havde de faaet at beraabe sig paa; thi enten maatte man selv skyde Penge til og underholde Lejerropper og idømme dem, der vægrede sig, Bøder, eller ogsaa maatte man vælge Filip. Naa, kort sagt, han blev saa valgt til Anfører som Følge heraf. Derefter samlede han straks en Krigsmagt og rykkede ind, som det hed sig, mod Kirrhæerlandet — men saa giver han Kirrhæerne og Lokrerne en god Dag og besætter Elatea¹⁾. Hvis nu ikke Thebanerne straks havde skiftet Sind og stillet sig paa eders Side, saa vilde hele denne Affære som en brusende Vinterstrøm have styrtet sig over vor By; men som det gik, standsede disse idetmindste det første Anløb, mest vel, o athenæiske Mænd, ved en Guds Velvilje mod Eder, men dernæst ogsaa, saa vidt Enkeltmand formaade, ved min Virksomhed.

[Der oplæses nu Amfiktyonernes Beslutninger med de nøjagtige Tidsangivelser, samt et Brev af Filip til hans Forbundsfæller i Peloponnes, hvori hans Optræden med en Krigsmagt midt i Hellas skildres som blot gaende ud paa at fuldbyrde Amfiktyonernes Beslutninger, en Stilling, som Aiskhines netop havde skaffet ham.]

Det har nu truffet sig saaledes for mig, at jeg, idet jeg gav mig i Lag med hvad Aiskhines har foretaget sig imod Fædrebyen, er kommen til den politiske Virksomhed, jeg udfoldede i Modsætning hertil. Denne Virksomhed vil det af mange Grunde være rimeligt, Athenæere, at I lytter til en Skildring af, især fordi det tager sig ilde ud, naar jeg i Gerningen udholdt Møje og Anstrængelser til eders bedste, om I saa ikke engang vil finde

¹⁾ Fra denne Vaabenplads kunde Filip med kort Varsel falde over Boeotien og Attika; Elatea ligger i et Dalstrøg, som umiddelbart fører ind i Boeotien.

eder i en Beretning derom. — Da jeg saa, at Thebanerne, og næsten ogsaa I, under Paavirkning af de Folk i begge Byer, som holdt med Filip og var bestukne, saa ligegyldigt paa og ikke i mindste Maade vogtede Eder mod hvad der var frygteligt for begge Byer og hvad man omhyggeligt burde vogte sig imod, nemlig at lade Filips Magt forøges, men derimod var redebonne til Fjendskab og til at træde op mod hverandre — saa passede jeg stadigt paa, at dette ikke skulde ske. I denne Opfattelse af hvad der var til vort Tarv, var det ikke mit eget Hoved blot jeg fulgte, men jeg vidste, at Aristofon og Eubulos¹⁾ hele Tiden havde ønsket at tilvejebringe dette Venskab mellem de to Byer, og at de, medens de i andre Sager tidt indtog modsatte Standpunkter, heri altid havde været enige — to Statsmænd, som du, din Ræv, medens de levede, smigrede for og holdt dig nær til, men som du nu, da de er døde, ikke mærker at du anklager; thi naar du dadler mig for mit Sindelag overfor Thebanerne, saa retter du en meget stærkere Anklage mod disse Mænd end mod mig — det var jo dem, der først godkendte Tanken om et Forbund med denne By! — Men jeg vender nu tilbage til der hvor jeg slap, at nemlig, efter at Aiskhines havde faaet Krigen mod Amfissa i Gang og hans andre Medhjælpere havde bidraget til at tilvejebringe eders Fjendskab mod Thebanerne, saa skete det, at Filip rykkede imod os — netop det, som disse Folk vilde gøre muligt ved deres Bestræbelser for at sætte de to Byer op imod hinanden; og hvis vi ikke havde rørt paa os lidt i Forvejen, saa vilde vi ikke engang have kunnet løfte en Haand — saa vidt havde disse Folk bragt Sagerne. Hvorledes I allerede stod, I og Thebanerne, overfor hinanden, det vil I indse, naar I høre disse Folkebeslutninger og disse Svar: [Oplæsning.]

¹⁾ To ledende Statsmænd i den nærmeste Tid før Demosthenes; Eubulos død omtr. 344.

Efter at Filip havde bragt de to Byer i en saadan Stilling overfor hinanden ved disse Personers Hjælp og efter at være bleven stor paa det ved disse Folkebeslutninger og Svar, kom han i Spidsen for sin Krigsmagt og besatte Elatea, i den Tro, at vi og Thebanerne, hvad der saa skete, ikke længer vilde komme til at slutte os sammen. Hvor stor en Bestyrtelse der dengang opkom i Byen, ved I jo alle godt; men hører alligevel, beder jeg, nogle faa Ord derom, kun det allernødvendigste.

Det var Aften¹⁾, og der kom en Mand til Prytanerne²⁾ med Melding om, at Elatea var bleven besat. Derefter stod de straks op midt under Maaltidet, og medens nogle gav sig til at vise Handelsmændene ud af Boderne paa Torvet og spærre for Sideadgangene³⁾, var der andre, der sendte Bud efter Strategerne og lod Trompeteren⁴⁾ kalde; og Tummel fyldte Byen. Den følgende Dag ganske tidlig sammenkaldte Prytanerne Raadet, og I gik til Folkeforsamling, og før Raadet havde forhandlet og affattet Betænkning, sad allerede hele Folket deroppe⁵⁾. Og da derefter Raadet var kommet og Prytanerne havde meddelt, hvad der var blevet meldt, og havde ført Budbringeren frem og han havde udtalt sig, saa spurgte Herolden⁶⁾: „hvem ønsker at tale“ — men der var ingen, der traadte op. Mange Gange gentog Herolden sit Spørgsmaal, men alligevel stod ingen op, skønt alle Strategerne var til Stede, og alle de ledende Talere, og

¹⁾ Efteraar 339.

²⁾ Det skiftende Udvalg af Raadet i Athen, som efter Tur sad samlet hele Dagen i Regeringsbygningen for at besørge de løbende Forretninger.

³⁾ saaledes, at kun den lige Gennemgang over Torvet op til Folkeforsamlingsstedet stod aaben.

⁴⁾ Ved Trompetstød gennem Gaderne kaldtes Folket sammen til næste Dag.

⁵⁾ paa Folkeforsamlingshøjen oven for Torvet.

⁶⁾ en offentlig Funktionær.

Fædrebyen selv kaldte Folk frem til at tale, her hvor det gjaldt vor Redning — thi den Røst, som Herolden efter Lovene lader lyde, den er det ret at anse for Fædrebyens fælles Røst. Og dog, hvis det var dem, som ønskede at Staten skulde reddes, der burde træde op, saa vilde I alle være staaet op og skredet hen til Talerstolen; thi alle, det ved jeg, ønskede I at den skulde reddes; og hvis det var de rigeste, der burde det, saa vilde de tre hundrede¹⁾ have gjort det; og hvis det var dem, som var begge Dele, baade velsindede mod Staten og rige, der burde det, saa vilde de, som sidenefter²⁾ skænkede de store frivillige Bidrag, have gjort det; thi disse Bidrag vidnede baade om Velsindethed og om Rigdom. Men Sagen var, som det synes, at Stillingen i det Øjeblik kaldte paa en Mand, som ikke blot var velsindet og rig, men ogsaa havde fulgt med Begivenhederne fra Begyndelsen af og rigtig havde forstaaet, af hvilken Grund Filip gjorde hvad han gjorde, og i hvilken Hensigt; thi den, der ikke vidste dette og ikke havde sat sig ind i det langt tilbage i Tiden, han vilde, selv om han baade var velsindet og rig, alligevel ikke vide Besked om, hvad man skulde gøre, og vilde altsaa ikke kunne give Eder noget Raad. — En saadan Mand viste det sig nu ved denne Lejlighed at jeg var, og jeg traadte op og sagde noget, som jeg af to Grunde beder Eder opmærksomt at høre af mig, for det første for at I kan vide, at jeg ene af Talerne og Statsmændene ikke svigtede i Farens Stund den Plads, hvor en velsindet Mand burde staa, men mødte paa Pletten baade med Tale og skriftligt Forslag om hvad der baadede Eder i den skrækkelige Stilling, og for det andet, fordi I ved at anvende en kort Tid, vil blive langt erfarligere med Hensyn til vor fremtidige Politik i det hele.

Jeg sagde altsaa: „Alle dem, der er saa bestyrkede,

¹⁾ disse trehundrede rigeste henvendte Staten sig til i flere Tilfælde.

²⁾ da Krigen var kommen i Gang 339—38.

idet de gaa ud fra, at Filip har Thebanerne til sin Raadighed, om dem mener jeg, at de ikke ved Besked om, hvorledes Sagerne for Øjeblikket staa; thi jeg ved bestemt, at hvis dette var Tilfældet, saa vilde vi ikke høre at han stod i Elatea, men ved vore Grænser. Hvorledes det derimod i Virkeligheden staa til, beder jeg Eder høre mig udtale mig om. Alle dem af Thebanerne, som det var muligt enten at vinde ved Penge eller at narre, dem har han allesammen paa Haanden; men dem som fra Begyndelsen af har traadt op imod ham og nu staa ham imod, dem kan han paa ingen Maade vinde. Hvad har han altsaa til Hensigt og hvorfor har han besat Elatea? Jo, ved at vise sine Vaaben og lade en Krigsstyrke tage Stilling i Nærheden har han til Hensigt at hæve Modet hos sine Venner og forknytte sine Modstandere, for at de enten af Frygt skal indrømme ham hvad de nu ikke er villige til¹⁾, eller blive tvungne dertil. Hvis nu vi, fortsatte jeg, nu for Øjeblikket bestemme os til at mindes hvad ubehageligt Thebanerne har gjort imod os og vise Mistillid til dem, idet vi gaar ud fra, at de staa paa vore Fjenders Parti, saa vil vi for det første gøre netop det, som Filip gerne vil have, og dernæst frygter jeg for, at de, der nu staa ham imod, skal gaa ind paa hans Opfordringer, og alle saaledes med eet Sind skal blive hans haandgangne Mænd, og at saa begge forenede Magter skal rykke ind i Attika. Hvis I imidlertid vil lyde mig og give Jer til at tænke alvorligt og ikke staa stift paa jeres Mening overfor hvad jeg siger, saa haaber jeg, at I vil finde at jeg siger det rette, og at jeg skal afvende den Fare, der truer vor By. Hvad mener jeg altsaa er det rette? For det første at lade den Frygt fare, som nu behersker os, og dernæst at slaa om og allesammen føle Frygt paa Thebanernes Vegne, thi de er langt nærmere ved Ulykken, og dem truer Faren før os; derefter at

¹⁾ nemlig at forene deres Stridskræfter med Kongens.

rykke ud til Eleusis¹⁾ med dem, der er i Alder dertil, og Rytterne og lade alle se at I staar under Vaaben, for at de Mænd i Theben, der holde med Eder, lige saa godt skal kunne tale frit ud om hvad der er ærligt og rigtigt, naar de se, at ligesom de, der sælge deres Fædreby til Filip, har en Krigsstyrke til Stede i Elatea til at hjælpe dem, saaledes har de, der ønsker at kæmpe for Selvstændigheden, Eder til deres Raadighed og Bistand, hvis man rykker imod dem. Derefter opfordrer jeg til at kaare ti²⁾ Sendemænd og bemyndige disse sammen med Strategerne til at afgøre, baade naar de selv skal begive sig ud, og naar Hæren skal rykke over Grænsen. Naar saa Sendemændene komme til Theben, hvorledes stemmer jeg saa for, at de skal optræde? — det maa I endelig lægge Mærke til —; de skal ikke forlange noget af Thebanerne — dertil passer Øjeblikket kun daarligt — men tvertimod tilbyde at komme til Hjælp, hvis de opfordre dertil, i Betragtning af, at det er paa det yderste med dem, medens vi har set os bedre for end de. Derved vil vi saa opnaa, at hvis de gaa ind herpaa og rette sig efter os, saa vil vi baade have sat igennem hvad vi ønske og komme til at udføre dette med en Holdning, som er vor Stat værdig; hvis det derimod stiller sig saaledes, at det ikke lykkes for os, saa kommer de til at have Skade for Hjemgæld, hvis de nu griber fejl, medens vi ikke vil have foretaget os noget beskæmmende eller lavt.“ Efter at have sagt dette og andet lignende traadte jeg ned af Talerstolen. Da saa alle havde bifaldt dette og ingen havde sagt noget derimod, saa stillede jeg mig ikke saaledes, at jeg nok udtalte mig om Sagerne, men ikke stillede skriftligt Forslag³⁾, ikke heller saaledes, at jeg nok stil-

1) Sletten ved Eleusis egnede sig til en Hæropstilling og laa ogsaa nærmere ved Boeotien.

2) Dette var det sædvanlige Tal af Sendemænd.

3) ved at stille skriftligt Forslag engagerede man sig stærkere end ved blot at holde en Tale.

lede skriftligt Forslag, men ikke paatog mig Sendefærd- den, ikke heller saaledes, at jeg nok paatog mig Sendefærd- den, men ikke fik Thebanerne overtalt; nej, lige fra Begyndelsen til Enden holdt jeg ud og jeg ofrede mig ligefrem for Eder til Afværgelse af de Farer, der omringede vor By.

[Derefter oplæses det af Demosthenes ved denne Lejlighed stillede Forslag. Taleren gaar derefter over til at dadle sin Modstander for den Heftighed, hvormed han nu bagefter angriber hans Politik, medens han, da det gjaldt, tav stille; heraf slutter han, at det han selv tilraadete var det eneste, der var at gøre dengang. Der fortættes saa:]

Men eftersom min Modstander gaar heftig løs paa Følgerne af min Politik, saa ønsker jeg endogsaa at gaa til en Urimelighed i min Tale — og, ved alle Himlens Guder, ingen af Eder maa undres over, at jeg driver Sagen ud i sin yderste Spids, men se med Velvilje paa hvad jeg siger. Hvis det havde været klart og tydeligt for alle og enhver, hvad der vilde komme, hvis alle havde vidst det i Forvejen og du, Aiskhines, havde staaet og sagt det forud og forsikret det dyrt og helligt, idet du raabte og brølte det ud, du som ikke engang lukkede Munden op — ikke engang i saa Tilfælde burde vor Stat have holdt sig tilbage fra at gribe ind, saafremt den da tog noget Hensyn til sin Anseelse eller til Forfædrene eller til Eftertiden. Nu synes den ganske vist at have været uheldig, hvad der kan ramme alle Mennesker, naar Guden vil det saaledes; men som Sagerne dengang stod — den gjorde jo Fordring paa at staa i Spidsen for Hellenerne — saa vilde den, hvis den roligt aftraadte denne Stilling til Filip, have faaet Skyld for at have forraadt alle. Thi hvis den havde prisgivet dette uden Kamp, dette for hvilket vore Forfædre trodsede en hvilken som helst Fare, hvem vilde saa ikke have spyttet ad — dig, thi lad det dog aldrig hedde sig: ad Staten eller mig! Og med hvilke Øjne, i Himlens Navn, vilde vi se paa de fremmede, som komme til vor By, hvis Sagerne var kommet til

det Punkt, hvor de nu er, og Filip var bleven valgt til Fører, ja Herre over alle¹⁾, men Kampen for, at dette ikke skulde ske, var bleven ført af andre uden at vi var med, og det skønt vor Stat aldrig i tidligere Tider havde valgt uberømmelig Tryghed fremfor Fare i Kamp for Æren. Thi hvem af Hellenerne, ja hvem af Barbarerne, ved ikke, at baade fra Thebanernes Side og fra dem, der endnu tidligere havde været mægtige, Lakedæmonierne, og fra Perserkongen vilde der med Glæde, tilmed med stor Tak, være bleven gjort vor Stat den Indrømmelse, at den maatte tage hvilket Stykke Land den vilde og beholde sit eget uantastet, naar den blot vilde lystre Befaling og lade en anden Magt staa i Spidsen for Hellenerne²⁾? Nej, sligt var ikke, synes det, Fædres Skik hos Athenæerne, det var dem ikke til at udholde og laa dem ikke i Blodet, og ingen har nogensinde fra Arilds Tid kunnet overtale vor Stat til at slutte sig til Folk, som nok var mægtige, men ikke øvede Ret og Billighed, og saa leve i Tryghed som Trælle; nej, kæmpende for Førsterang og Ære og Anseelse, har den uafbrudt døjet Fare, saalænge den har levet! Og dette anse I for at være saa ophøjet og saa overensstemmende med eders Sind, at I ogsaa mest prise dem af eders Forfædre, som have handlet her-efter. Med rette; thi hvem vil ikke beundre hine Mænds Bravhed, som for at undgaa at lystre andres Befaling, fandt sig i at forlade baade Land og By, idet de gik ombord paa Triererne, efter at have valgt den Mand, der tilraadede dette, til Anfører og stenet til Døde ham, der udtalte sig for at give efter, Kyrtilos — ikke blot ham selv, men eders Kvinder gjorde det samme ved hans Kone³⁾, Thi Athenæerne dengang spurgte

1) Efter Athens Underkastelse blev Filip paa et Møde i Korinth valgt til fælles Fører for Hellenerne i en allerede da paatænkt Krig mod Perserne.

2) Et saadant Tilbud gjorde som bekendt Xerxes gennem Mardonios.

3) Et saadant Optrin berettes hos Herodot.

ikke efter en Taler eller Anfører, under hvis Ledelse de kunde komme til at leve som Trælle i Velvære og Medgang; nej, de skøttede ikke engang om at leve, hvis de ikke kunde det i Frihed. Thi enhver af dem mente, at han var bleven til ikke for sin Fader og sin Moder alene, men ogsaa for sin Fædreby. Og hvilken Forskel er der herpaa? Der er den, at hvem der mener blot at være bleven til for Forældrene, han vil roligt oppebie den naturlige Død, den, Skæbnen tilskikker; men den, der ogsaa mener at være bleven til for sin Fædreby, han vil være villig til at dø for ikke at se denne i Trældom og han vil anse de Forhaanelser og Krænkelser, som det er nødvendigt at taale i en trælbunden Fædreby, for frygteligere end Døden!

Hvis jeg nu prøvede paa at sige, at det var mig som fik Eder til at tænke som det var Forfædrene værdigt, saa vilde enhver med rette dadle mig. Min Mening er blot at vise, at saadanne Bestræbelser ere naturlige for Eder, og at pege paa, at ogsaa før min Tid havde vor Stat dette Sind; Betjeningen og Udførelsen i hvert enkelt Tilfælde, naar der blev handlet, erklærer jeg dog at ogsaa jeg har haft en Del i. Min Modstander derimod, som angriber Handlemaaden i sin Helhed og opfordrer Eder til at være bittert stemte imod mig, som en, der har voldet Staten Frygt og Fare, han tragter ikke blot efter at berøve mig min Æresbevisning for Øjeblikket, men han fratager ogsaa Eder Pris og Ære for al Eftertid. Thi hvis I domfælde Ktesifon ud fra den Opfattelse, at min Politik ikke vilde det bedste, saa vil man sige om Eder, at I have fejlet, ikke, at I ved Lykkens Ugunst har lidt hvad der er overgaaet Eder. Men nej, det er ikke, nej det er ikke muligt, at I fejlede, Athenæere, idet I paatog Eder den vovelige Kamp for alles Frihed og Redning, det sværger jeg ved dem af vore Forfædre, der ved Marathon stillede sig i Brechen, og ved dem der tog Opstilling ved Platææ, og ved dem, der kæmpede til Søs ved

Salamis og ved Artemisium, og ved de mange andre brave Mænd, der hvile i de offentlige Begravelser — disse Mænd, som Staten allesammen ansaa for værdige til den samme Ære, at blive begravet paa offentlig Foranstaltning, allesammen siger jeg, ikke blot dem af dem, der havde haft Lykken med sig eller havde sejret. Og det med rette. Thi hvad der var brave Mænds Sag, er blevet gjort af dem allesammen; kun Heldet, som Guddommen tildelte, har været forskelligt. — Og saa stod du, du elendige Skriversjæl¹⁾, du, som blot vilde saadan en Smaating som at berøve mig en Anerkendelse og Venlighed fra disses²⁾ Side, du stod og tillod dig at tale om Sejrs minder og Slage og Fortidsbedrifter, altsammen noget, der ikke havde noget at gøre med nærværende Proces; men jeg da, o du Tredjerangsskuespiller³⁾, jeg, der optraadte for at tilraade vor Stat at bevare Førsterangen, med hvilket Sind var det da i sin Orden at jeg steg op paa Talerstolen? Med saa lavt et Sind maaske, at jeg gav mig til at foreslaa noget, der var Førsterangen uværdigt? Saa vilde jeg til visse have fortjent Døden. Ja, fortjent den; thi heller ikke I, Athenære, bør paadømme private og offentlige Processer med samme Sindelag; i det daglige Livs Mellemværender bør I se hen til de Love og den Handlemaade, som gælder for private Forhold, men hvor det gælder Folks Optræden i offentlige Sager, bør I fæste Blikket paa Forfædrenes stolte Tænkemaade, og naar I gaa ind paa Domstedet, maa enhver af Eder mene, at han sammen med Dommerstaven og Dommertegnet⁴⁾ som rækkes ham, ogsaa modtager Statens høje Sind, hvis I da tror at burde handle, som det er Forfædrene værdigt.

1) Aiskhines havde været ansat som offentlig Skriver, en ikke anset Stilling.

2) Dommerne, som repræsenterer hele Folket.

3) Den Skuespiller, der i Tragedierne havde de utiltalende Roller.

4) Ved Afleveringen af dette Tegn, efter Retshandlingens Slutning, oppebar Dommeren sin Dagløn.

Men — idet jeg kom ind paa eders Forfædres Opførsel, oversprang jeg nogle af Folkebeslutningerne og de Foranstaltninger, der blev truffet. Jeg vender altsaa tilbage dertil, hvor jeg slap.

Da vi ¹⁾ altsaa kom til Theben, forefinde vi der Sendemænd fra Filip og Thessalerne og de andre Forbundsfæller, og vi forefinde vore Venner blandt Thebanerne betagne af Frygt, medens hans Venner var kry paa det. Og som Bevis paa, at dette ikke er noget, som jeg nu paastaar, fordi det passer i mit Kram, saa oplæs ²⁾, beder jeg, det Brev, som vi Sendemænd straks ved den Lejlighed afsendte. — Jeg indskyder en Bemærkning: Saa stort et Overmaal af Fordrejelse har min Modstander vist, at hvis der er blevet foretaget noget heldigt Skridt, saa siger han, at det var Forholdene, som de i Øjeblikket laa, der var Skyld deri, og ikke mig, men det, der er faldet mindre heldigt ud, det skal jeg, den Ulykkesfugl jeg er, have Skyld for altsammen. Og som det synes, skal jeg, Forslagsstilleren og Taleren, slet ikke have ydet noget Bidrag til de Skridt, som foretoges ifølge Forhandling og Raadslagning, men de Uheld, der kom i Vaabenkampen og ved Hærledelsen dem skal jeg alene bære Skylden for. Kan man tænke sig en mere ondsindet eller afskyelig Fordrejelse! Oplæs saa Brevet. [I dette Brev har Stemningen i Theban været skildret saaledes som Demosthenes ovenfor antydede.]

Man holdt altsaa Folkeforsamling og her blev hine Sendemænd først førte frem, fordi de jo stod som Forbundsfæller ³⁾. De traadte saa frem og talte til Folket, idet de skænkede Filip megen Pris og rettede mange Klager mod Eder; alt hvad I nogensinde har foretaget Eder stridende mod Thebanernes Interesse, kom de frem med. Kort og godt, de forlangte, at for de Tjene-

¹⁾ De ti Sendemænd, hvoriblandt Demosthenes.

²⁾ Dette siges til Retsskriveren.

³⁾ Officielt var Filip, som Medlem af Amfiktyonerne, Forbundsfælle med Theben, der ogsaa hørte til Amfiktyonerne.

ster, Filip havde gjort dem, skulde de vise sig taknemlige, og for den Uret, de havde lidt af Eder, skulde de tage Hævn, paa hvilken af to Maader de vilde, enten ved at give fri Gennemmarsch imod Eder, eller ved at deltage i Indfaldet i Attika; og de henviste til, at af hvad de selv raadede til, vilde Følgen, som de mente, blive, at Kvæget¹⁾ i Attika vilde komme til Boeotien, men hvad vi foreslog, vilde medføre, at Boeoternes blev røvet; og meget andet foruden dette sagde de, men dette var Hovedindholdet af deres Tale. Hvad saa vi paa vor Side sagde hertil, det vilde jeg give alt i Verden for at faa Lov til at sige, men jeg frygter for, at I, nu da det tilhører Fortiden, skal mene, at den Tids Begivenheder ligesom er skyllet bort af en Syndflod, og derfor skal anse Talen herom for tom Snak. Hvad vi imidlertid fik dem overtalt til og hvad de svarede, det maa I da idetmindste høre. Tag dette her og læs det op:

[Thebanernes Svar.]²⁾

Derefter kaldte de Eder altsaa til Hjælp og sendte Bud efter Eder. I rykkede over Grænsen, I ilede til Hjælp, for at forbigaa det mellemliggende, og de modtog Eder saa venligt og tillidsfuldt, at de, skønt deres Fodfolk og Ryttere var i Marken, modtog Eder ind i deres Huse og deres By, ind til deres Børn og deres Hustruer, det bedste, de ejede. Ja sandelig, paa denne Dag aflagde Thebanerne, for hele Verdens Aasyn, tre rosende Vidnesbyrd om Eder —, de skønneste, der overhovedet gives — Vidnesbyrd for Mod, for Retfærdighed, for besindigt Maadehold. Thi idet de valgte at føre Kampen hellere med Eder end imod Eder, erklærede de, at I baade var taprere og vilde noget retfærdigere end Filip; og idet de gav, hvad der hos dem, og forresten jo hos alle, vogtes omhyggeligst, Børn og Hustruer, i Eders Varetægt, viste de, at de stolede paa Besindig-

¹⁾ Kvæget var endnu dengang den værdifuldeste rørlige Ejendom.

²⁾ Indholdet har været en Erklæring om, at Theben valgte at slutte sig sammen med Athen.

hed og Maadehold hos Eder. Og i alt dette viste det sig, Athenære, at de havde skønnet rigtigt om Eder. Thi efter at Hæren var kommen ind i Staden — og betænk hvad en Hær vil sige — blev der ikke rejst et eneste, ikke engang uretfærdigt, Klagemaal mod Eder; saa besindige og maadeholdne viste I Eder; og efter at I to Gange havde stillet Eder i Slagorden sammen med dem i de første Slag, der leveredes, det ved Floden og det om Vinteren¹⁾ viste I Eder ikke blot ulastelige, men endog beundringsværdige, i Disciplin, i Udrustning, i Kampiver. I Anledning heraf ydedes der jo fra andre Folk Ros til Eder, og fra Eder Ofringer og festlige Processioner til Guderne. — Og her vil jeg nu gerne stille det Spørgsmaal til Aiskhines, om han, dengang da dette gik for sig og vor Ståd var fuld af Beundring, der vist os, af Fryd, vi følte, af Ros, der ydedes os, om han saa deltog i Ofringen og deltog i Mængdens Glæde, eller han sad hjemme nedslaaet og stønnende og misfornøjet med den offentlige Medgang og Storhed. Thi hvis han var tilstede og mødte op sammen med os andre, bærer han sig saa ikke skammeligt, eller snarere ligefrem ugudeligt ad, hvis han vil have, at det som han selv dengang tog Guderne til Vidner paa at han ansaa det for det bedste, der kunde times os, det skal I nu ved eders Afstemning erklære for ikke at være det bedste²⁾, I som har svoret ved Guderne³⁾; og hvis han ikke var tilstede, fortjener han saa ikke at lide Døden mange Gange, hvis han blev nedslaaet ved Synet af det, som de andre glædede sig over? — Og læs mig nu ogsaa disse Folkebeslutninger op.

1) I Vinteren 339/38 leveredes der et Par heldige Træfninger paa Boeotiens Nordgrænse.

2) Den Folkebeslutning, som Aiskhines angreb, udtalte, at Demosthenes altid havde tilraadet det bedste.

3) Dommerne aflagde Ed ved Guderne paa, at ville dømme retfærdigt.

[Folkebeslutninger om Ofringer i Anledning af de heldige Begivenheder.]

Altsaa levede vi her i Athen dengang i Festglæde, og Thebanerne i den Opfattelse, at de vare blevne reddede ved os, og Sagerne havde taget den Vending, at vi som syntes at ville komme til at trænge til Hjælp som Følge af Aiskhines' og Konsorters Opræden, vi drog selv andre til Hjælp som Følge af det, I lod Eder overtale til af mig. Og hvilke Toner Filip dengang anslog og i hvilken Uro han var over disse Begivenheder, det vil I se af de Breve fra ham, som han sendte til Peloponnes¹⁾. Tag mig, Skriver, disse her og læs dem op, for at I kan faa at vide, hvad der blev Frugten af min Udholdenhed, mine Rejser og Besværligheder, og mine mange Folkebeslutninger, som min Modstander stod og gennemheglede. — Jeg indskyder en Bemærkning: Der har levet mange ansete og store Talere hos Eder, Athenære, før mig, den herlige Kallisthenes, Aristofon, Kefalos Thrasybulos²⁾, mangfoldige andre; men alligevel, der var ikke En af disse som fuldstændigt stillede sig til Statens Raadighed i noget Anliggende: Den, der stillede skriftligt Forslag om en Ting, gik ikke ud som Sendemand, og den, der gik ud som Sendemand, stillede ikke skriftligt Forslag; thi enhver af dem søgte dels at skaffe sig en Lettelse, dels at holde sig en Udvej aaben til at vælte Skylden fra sig, hvis det skulde gaa galt. Nej, hør nu, vil maaske En sige, er du maaske saa overlegen i Kraft og Dristighed, at du selv besørgede det hele? Nej, det mener jeg ikke, men saa stor var efter min Overbevisning den Fare, der havde ramt Staten, saa at den ikke syntes mig at levne nogen Plads for eller ængstelig Tanke paa Ens egen Sikkerhed, men at man maatte være himmelglad, om man, ved intet at undlade, kunde faa udrettet hvad man skulde. Og den

¹⁾ Filip søgte at holde sine Forbundsfæller i Peloponnes fast.

²⁾ Disse Mænds Virksomhed naar op til a. 403.

Overbevisning havde jeg om mig selv — maaske var det dumt, men jeg havde nu den Overbevisning — at hverken naar det gjaldt at skrive Forslag, vilde nogen skrive dem bedre end jeg, eller naar det gjaldt at virke eller gaa ud som Sendemand, vilde nogen gøre det med større Iver og Ærlighed. Derfor var det, at jeg bød mig til ved alle Lejligheder. — Læs nu Filips Breve:

[Brevene oplæses.]

Saa vidt, Aiskhines, bragte min Politik Filip; disse Toner anslog han, han som tidligere saa tidt havde været saa kæphøj mod vor Stat. Som Løn herfor bekransedes jeg med rette af disse, og du var til Stede uden at sige et Ord derimod, og den Mand, der indgav Klage derimod, Diondas, fik, da Dommen faldt, ikke Femtedelen af Stemmerne¹⁾. — Læs mig disse Folkebeslutninger op, som Dommen faldt ud til Gunst for og som min Modstander ikke engang indgav Klage imod.

[Folkebeslutningerne oplæses.]

Disse Folkebeslutninger, Athenære, indeholde de samme Ord og Stavelser, som tidligere Aristonikos og nu Ktesifon her har skrevet — og dem har Aiskhines hverken selv angrebet ej heller mødte han op for at støtte den Mand, der indgav Klage imod dem.

[Efter at Taleren dernæst har paavist, hvor meget Statens militære og finansielle Stilling blev forbedret, i den Tid han var den ledende Politiker, samt fremhævet, at det endelige Nederlag ikke kunde regnes ham til Last, da han ikke havde noget at gøre med den militære Ledelse, gaar han over til at rense sig for den Dadel, hans Modstander havde fremsat mod hans private Vandel, og fortætter derpaa:]

Jeg ønsker, efter at være bleven færdig med de private Sager, endnu at sige lidt til Eder om de offentlige. Hvis du, Aiskhines, kan nævne et eneste af de Mennesker, som leve under denne Sols Lys, der er sluppet for at lide under Filips Herskermagt tidligere og Aleks-

¹⁾ Naar en Anklager ikke fik denne Del af Stemmerne, ifaldt han Bøde og gik bort med Skamme.

andere nu, enten blandt Hellenerne eller Barbarerne, nu vel, saa indrømmer jeg, at min Skæbne eller Vanskabne, hvad du nu vil kalde det, har været Skyld i det altsammen. Men hvis der selv af dem, der aldrig har set mig eller hørt min Røst, er mange, der har lidt megen Overlast, ikke blot Enkeltmand, men ogsaa hele Byer og Stammer, hvormeget retfærdigere og sandere er det saa ikke at mene, at som det synes alle Menneskers fælles Skæbne og en vis ugunstig og beklagelig Sageres Gang har været Skyld deri. Du ser derimod bort fra dette og kaster Skylden paa mig, som har ledet Politikken her hos os, og det skønt du ved, at, om ikke det hele, saa falder dog en Del af din Nedrakning paa samtlige Borgere — og især paa dig. Thi hvis jeg alene, med uindskrænket Magt, havde fattet Beslutning om Sagerne, saa var det muligt for de andre Talere, dig og dine Fæller, at kaste Skyld paa mig. Men saa sandt som I var til Stede i alle Folkeforsamlingerne og Staten altid aabnede offentlig Drøftelse om, hvad der var gavnligt at gøre, og alle paa hin Tid fandt at dette var det bedste, og du først og fremmest — thi det var da ikke af Velvilje at du traadte til Side og lod mig leve i Forhaabninger og Beundring og Æresbevisninger, hvilket altsammen blev det, der dengang foretoges af mig, til Del, men naturligvis fordi du maatte bøje dig for Kendsgerningerne og ikke havde noget bedre at foreslaa — er det saa ikke et uærligt og skammelig Spil du driver ved nu at klage paa noget, som du dengang ikke kunde stille noget bedre op imod? Hos alle andre Folk ser jeg nu, ja det gør jeg, at der hersker omtrent følgende Opfattelse og Ordning: Har En forse sig forsætlig, saa bliver Vrede og Straf hans Løn. Har En begaaet en Fejl uforsætlig, saa faar han Tilgivelse Steden for Straf. Har En hverken forset sig eller begaaet en Fejl, men kastet sig over Udførelsen af det alle fandt tjenligt, og saa haft Uheld sammen med alle saa er det retfærdigt, ikke at dadle eller gaa løs paa en

saadan Mand, men at sørge sammen med ham. Saaledes vil dette stille sig, ikke blot efter Skik og Vedtægt, men Naturen selv har efter uskreven Vedtægt og menneskelig Følelse fastslaaet denne Opfattelse. Aiskhines overgaar nu al Verdens Mennesker saa meget i Grusomhed og Nedrakningslyst, at han ogsaa anklager mig for det, som han selv omtalte som Vanheld.

Og saa stod han tilmed, som om det var aabent og ærligt og talt i bedste Hensigt, alt hvad han selv sagde, og opfordrede Eder til at passe paa mig og vaage over mig, at jeg ikke skulde narre og bedrage Eder, idet han kaldte mig en skrap Fyr og en Troldmand og en Sofist og saadan noget: han mente naturligvis, at det blot gjaldt om først at tillægge en anden de Egenskaber, man selv har; saa vilde denne anden straks virkelig have dem og Tilhørerne vilde ikke længer se paa, hvad den Mand selv er, som siger dette. Men jeg ved, at I alle kende min Modstander og vide, at han langt snarere end jeg besidder disse Egenskaber. Og ogsaa dette ved jeg bestemt, at I alle vil finde, at min Skraphed og Dygtighed — thi lad saa være da, at jeg besidder noget af den Slags (skønt jeg for min Del er klar over, at den Magt, som Talerne besidde, afhænger mest af Tilhørerne; thi paa den Maade, hvorpaa I optage deres Ord, og paa den Velvilje, I nære mod enhver, derpaa kommer det an, om der synes at være noget fornuftigt i, hvad han siger). Men hvis nu altsaa ogsaa jeg besidder nogen saadan — lad mig sige Øvelse og Rutine —, saa vil I alle finde, at den kommer til Anvendelse i offentlige Sager til bedste for Eder, aldrig til Skade for Eder eller i private Anliggender, medens det modsatte gælder om min Modstanders Dygtighed, ikke blot derved, at han taler til bedste for vore Fjender, men ogsaa, hvis en ærgrer eller modarbejder dem, at han saa taler mod en saadan; thi han bruger den ikke ærligt og retfærdigt, ej heller til det, der er til Gavn for Staten. Thi hverken sin Vrede eller sit Fjendskab eller noget andet

saadant bør en brav Borger forlange at Dommerne, som sidder her paa Domstedet for de offentlige Sagers Skyld, skal støtte, ej heller maa han møde frem her for Eder af saadanne Bevæggrunde, men allerhelst maa han ikke huse saadanne Følelser, og kan det ikke undgaas, saa bør han da have dem i en mild og maadeholden Grad. I hvilke Anliggender bør altsaa Statsmanden og Taleren være energisk og voldsom? I de, hvori det gælder nogen af Statens Livsinteresser, og hvori Folket er stillet overfor sine Fjender, netop i dem; thi herpaa kendes en brav og gæv Borger. Men naar min Modstander aldrig har villet anlægge Sag mod mig for nogen offentlig, og jeg vil tilføje: heller ikke privat, Forseelse hverken paa Statens eller sine egne Vegne, og han saa nu kommer med en Klage imod min Bekransning og Ros — hvor omstændelig er han ikke for at faa alt skrabet sammen og hvormange Ord har han ikke anvendt — saa er dette et Tegn paa privat Fjendskab og Misundelse og Smaalighed, ikke paa noget godt og hæderligt. Og at han tilmed, efter at have ladet tidligere Lejligheder til at indlade sig i Kamp med mig, ligge ubenyttede, nu kommer og gaar løs paa ham her ¹⁾ — det røber den højeste Slethed. Og det synes mig derfor, Aiskhines, at det er for ret at stille din Talefærdighed og dine Stemmehidler til Skue, at du har valgt denne Kamp, ikke for at faa en Forseelse straffet! I Virkeligheden er det jo ikke Talerens Ord, der er noget værdifuldt, ej heller hans Stemmes Kraft, men derimod det, at han vil det samme som Flertallet og at han har de samme Venner og de samme Fjender som Fædrebyen. Thi den Mand, hvis Hu staa saaledes, han vil sige alt i bedste Hensigt; men den, der tjener dem, fra hvem Staten forudser nogen Fare, han ligger ikke paa samme Boug som Flertallet, venter sig altsaa heller ikke Tryghed paa samme Led. Men det gør jeg, ser du! Thi jeg valgte at staa Last

¹⁾ Ktesifon, mod hvem Klagen formelt var rettet.

og Brast med Folket; jeg har ikke skaffet mig noget forlods eller nogen særlig Fordel for mig. Har du maaske heller ikke? Jo netop! Du som straks efter Slaget ¹⁾ drog som Sendemand til Filip, ham som var Skyld i de Ulykker, der paa hin Tid ramte Fædrebyen —, og det skønt du hele den foregaaende Tid, som alle ved, nægtede at du stod i nogen Forbindelse med ham! Sig mig engang! Hvad for en Mand er det, som bedrager Staten? Mon ikke den, der ikke siger, hvad han virkelig mener? og hvem er det, over hvem Herolden med rette nedbeder Forbandelse? Mon ikke den samme? og hvilken større Synd kan man nævne af en Statsmand og Taler, end at han ikke mener det samme, som han siger? Denne Mand er nu du bleven befundet at være! Og saa vover du at lukke Munden op og se Dommerne her i Ansigtet! Mener du maaske, at de ikke ved, hvad for en Mand du er? Eller at de alle lider under en saadan Søvnighed og Glemsomhed, at de ikke husker de Ord, som du udtalte højt og lydt under Krigen, idet du svor og forbandede dig paa, at der ikke bestod noget Forhold mellem dig og Filip, men at det var mig, der af privat Fjendskab fremførte denne ugrundede Beskyldning imod dig! Saasnart der var kommen Melding om Slaget, brød du dig jo ikke en Smule om denne Paastand, men indrømmede det straks og erklærede nok saa brovtende, at du stod i Venskab og Gæstevenskab med ham — med disse Navne var det du lavede om paa din Bestikkelighed, thi hvorledes skulde Aiskhines, Paukeslagersken ²⁾ Glaukotheas Søn, i redeligt og ærligt Øjemed være Gæsteven eller Ven eller Bekendt med Filip? Jeg for min Del ser ingen

¹⁾ Straks efter Slaget ved Chæronea tilbød Aiskhines at gaa som Sendemand til Filip, som den, der egnede sig bedst til at skaffe lempelige Vilkaar.

²⁾ Herved betegnes hun som tilhørende en Klasse af omløbende „Indviere“, der paa aaben Gade, for en ringe Betaling, foretog religiøse Renselser og Indvielser; omtr. som Frelsens Hær hos os.

Mulighed derfor; nej, du lod dig leje til at ødelægge hvad der tjente til Folkets Tarv. Og saa kommer du alligevel, skønt du saa aabenbart er bleven greben i at være Forræder og er optraadt som Angiver mod dig selv efter at Ulykken var sket, saa kommer du og gaar løs paa mig og lader mig høre ilde for noget¹⁾, som du vil finde at enhver anden snarere end jeg er Skyld i.

Meget skønt og stort har Staten, Aiskhines, bestemt sig til og lykkeligt udført efter min Tilskyndelse, og det har den ikke ladet gaae i Glemme. Bevis derpaa er, at da Folket skulde kaare En til at tale over de faldne, umiddelbart efter Begivenhederne, saa kaarede det ikke dig, der dog var foreslaaet — og det trods din stærke Røst —, ej heller Demades, som lige havde faaet Freden i Stand, ej heller Hegemon eller nogen anden af Eder, men mig. Og da saa du og Pythokles tog Ordet med Haardhed og Frækhed, I gode Guder, og fremførte de samme Beskyldninger imod mig, som du nu, og rev ned paa mig, saa kaarede man mig med endnn større Flertal. Og hvad Grunden var, det ved du godt selv, men alligevel skal du ogsaa høre det af mig. Der var to Ting, man godt vidste Besked om, nemlig for mit Vedkommende den Velsindethed og Iver, med hvilken jeg tog mig af Sagerne, og for Eders Vedkommende, hvor uærlige I var; thi hvad I havde staaet og fralagt Eder edeligt, medens Sagerne stod godt, det indrømmede I, da Staten havde Uheld med sig. Man mente altsaa, at Folk, som efter de offentlige Ulykker følte sig trygge til at vedgaae hvad de inderst inde mente, saadanne Folk havde længe været Fjender, om det end først nu var blevet aabenbart; og saa mente man fremdeles, at det var i sin Orden, at den, der skulde holde Tale og prise hine faldnes Tapperhed, hverken skulde have været under Tag sammen med eller drukket Sejrsdrikoffer sammen med dem, der i Slaget havde staaet overfor

¹⁾ at Slaget ved Choronea fik et ulykkeligt Udfald.

dem; og ligesaa lidt fandt de det i sin Orden, at han hist¹⁾ skulde have festet og sunget Sejrssange over Hellenernes Ulykker sammen med selve Drabsmændene, og saa, efter at være kommen her tilbage, faa Æresbevisning; og heller ikke vilde de, at han skulde spille bedrøvet og med Røsten begræde disse Mænds Skæbne, men derimod at han i Sjælen skulde sørge over dem — og det saa de var Tilfældet med dem selv og med mig, men ikke med Eder. Derfor kaarede de mig, og ikke Eder. Og Forholdet var ikke det, at kun Folket tænkte saaledes, men de faldnes Fædre og Brødre, der valgtes til at ordne Begravelsen, anderledes. Nej, da de skulde holde Gravfesten hos den nærmeste Slægtning af de afdøde, som det jo plejer at ske, saa holdt de den hos mig. Og det med rette. Thi efter Byrd var vel Enhver mere beslægtet med sin af de afdøde, men i Fælleskab havde de alle ingen nærmere Slægtning; thi den Mand, hvem det havde været mest magtpaaliggende, at de var blevet i Live og havde sejret, han følte ogsaa Sorgen over dem alle stærkest, da det var gaaet dem saa ganske imod vort Ønske. — Tag og læs denne Indskrift for ham, Retsskriver, som Staten besluttede at sætte over dem paa offentlig Foranstaltning, for at du kan vide, Aiskhines, at du ogsaa i dette Punkt anklager uden Grund og er urimelig haard og nederdrægtig. Læs:

²⁾ Fjernt fra det fædrene Land til Strid de sig stilled med Vaaben, Fjendernes voldsomme Færd ude fra Grænsen de holdt. Frygtløst og drabeligt kæmpende, ej dog de mægted at frelse Livet, men taalte med Ro, hvad der var Hades kært. Alle Hellener de vilde jo værge, at ej under Trældommens Aag deres Nakke blev lagt, frygtelig Haan og Tort. Fædrenejorden nu gemmer helt dybt i sit Skød de tapres Legemer, eftersom Zeus saaledes ordned vor Lod: Aldrig gaa glip af sit Maal, men altid i Livet at sejre Ej er beskikket en Mand. Det er kun Guders Kaar.

Hører du Aiskhines: „aldrig gaa glip af sit Maal, men

¹⁾ i Filips Lejr. — ²⁾ Versene, som delvis ere forskrevne i Haandskrifterne, gengives her frit.

altid at sejre, det er kun Guders Kaar!“ Ikke Raadgiveren og Statsmanden tillægges der her den Magt, at de kæmpende vinder Sejr — dette afhænger jo af Guderne! Hvorfor river du saa ned paa mig herfor, dit Afskum, og siger Ting, som du ret fortjener at Guderne lade komme over dit og dine Følgesvendens Hoved!

Blandt hans mange andre løgnagtige Klagepunkter imod mig undrede jeg mig nu mest over hans Holdning, medens han omtalte, hvad der ved hin Lejlighed ramte Staten. Da kom han ikke i den Stemning, som en vel-sindet og brav Borger vilde være bleven grebet af, han fældede ikke Taarer og følte ikke noget i sin Sjæl, men han hævede sin Røst, glad i Hu og med sine Lungers fulde Kraft, for ret at gaa løs paa mig; men derved kom han, tvertimod hvad han tilsigtede, til at røbe sig selv, at nemlig hine smertefulde Begivenheder ikke havde gjort det samme Indtryk paa ham, som paa os andre. En Mand, der erklærer at have Interesse for Lovene¹⁾ og Statsvæsenet, som du nu gør, af ham kan man jo dog kræve, om ikke andet, saa det, at han sørger over det samme og glæder sig over det samme som Flertallet, og ikke ved Valget af sit politiske Stade stiller sig paa Fjendernes Side. Men det er netop det, du nu viser dig at have gjort, idet du paastaar, at jeg er Skyld i det hele, og at det er ved mig, at Staten er kommen galt afsted, uagtet det ikke var min politiske Optræden og Stilling, der blev Udgangspunktet for Folket til at væрге Hellenerne — thi hvis denne Indrømmelse skulde blive givet mig af Eder²⁾, Dommere, at det skyldes mig, at I modsatte Eder det Herredømme, man søgte at lægge Hellenerne ind under, saa vilde der gives mig en større Gave end alle de tilsammen, som I have givet andre! Men — lige saa lidt som jeg vilde udtale noget saadant, thi det vilde være Uret mod Eder, lige saa lidt vil I,

¹⁾ Aiskhines paastod, at Ktesifons Forslag stred imod visse Lovbestemmelser.

²⁾ Dommerne repræsenterer hele Folket.

det ved jeg bestemt, indrømme det; og hvis min Modstander gjorde Ret og Skel, saa vilde han ikke, for at tilfredsstille sit Had til mig, anfægte og smæde det, som er Eders største Hæder.

Dog, hvorfor dadler jeg dette, naar han har fremsat andre meget frækkere løgnagtige Beskyldninger imod mig? Thi den Mand, som beskylder mig for at have holdt med Filip, o Himmel og Jord, af ham kan man jo vente alt. Nej, ved Herakles og alle Guder, hvis Sandheden skal frem, hvis man vil sætte Løgn og Fjendskab til Side og saa undersøge, hvem det i Virkeligheden er, paa hvis Hoved alle med Ret og Billighed vil kunne lægge Skylden for det skete, saa vil man finde, at det er Folk som min Modstander i hver enkelt af Stæderne, ikke Folk som mig. Det var dem, der, medens Filips Magt endnu var svag og ganske ringe, skønt jeg og mine Venner tidt sagde, hvad der vilde komme og opfordrede dem til at slaa Følge og paaviste hvad der var bedst — saa, for privat smudsig Vindings Skyld prisdav det offentlige Tarv, idet de hver i sin By narrede og besnakkede deres Medborgere — indtil de saa fik bragt dem til at blive Trælle: [Her følger saa en lang Opregning af Navne paa saadanne Folk i de forskellige Byer] — Dagen vil ikke strække til for mig til at nævne Forrædernes Navne. Alle disse lagde de samme Raad op i deres Fædrebyer, Athenære, som min Modstander og hans Folk hos Eder, nederdrægtige Mennesker som de var, Smigrere og Skarnsmennesker, som lemlæstede deres Fædrebyer og forærede Frihed og Selvstændighed væk først til Filip, nu til Aleksander, idet de maaler Lykken efter deres Bug og de skændigste Lyster, men det, at være fri og selvstændig og ingen Herre at have over sig, hvad der for de tidligere Hellener stod som Rette-snor og Mærkepæle for Livets Goder, det har de lagt øde!

I denne hæslige og berygtede Sammenrottelse og Slethed eller rettere, Athenære, hvis man skal nævne

Tingen ved dens rette Navn, i dette Forræderi mod Hellenernes Frihed og Selvstændighed er nu Staten i alle Menneskers Øjne bleven fri for Skyld ved min politiske Ledelse, og jeg i Eders Øjne. Og saa spørger du mig, for hvilken Fortjeneste jeg anser mig værdig til at æres? Det skal jeg sige dig: Medens de ledende Politikere hos Hellenerne allesammen, at begynde med dig, lod sig bestikke først af Filip, nu af Aleksander, saa lod jeg mig ikke bevæge eller forlede hverken af nogen Situation eller venlig Tiltale eller store Tilbud, hverken af Haab eller Frygt eller noget som helst andet, til at prisgive noget af det, som jeg ansaa for retfærdigt og gavnligt for Fædrebyen; og hvad jeg overhovedet nogensinde har tilraadet og foreslaaet mine Medborgere her, det har jeg ikke tilraadet som I, svingende, som en Vægtskaals Tunge, efter Profitten, men ud fra et urokkeligt, retfærdigt og ubestikkeligt Sind, og skjønt jeg er den af alle Mennesker paa min Tid, der har staaet i Spidsen for de største og mest omfattende Anliggender, har jeg ledet dem alle ærligt og retfærdigt. Det er derfor, jeg anser mig værdig til at æres. Murenes Udbedring, som du havde saa travlt med i din Tale, og Gravenes Uddybning — ja, sligt fortjener naturligvis maaske nok Tak og Ros, men overfor min politiske Virksomhed staar det dog langt tilbage. Ikke med Kvadersten befæstede jeg vor By, eller med Mursten, og det er ikke det, jeg er mest stolt over, af hvad jeg har udført. Nej, hvis du vil undersøge, hvori den Befæstning, jeg har tilvejebragt, bestaar, saa vil du finde, at det er Vaaben og Byer og Lande¹⁾, Havne og Skibe, Ryttere²⁾ og Folk til at kæmpe paa vor Side. Dette skød jeg frem som Værn for Attika, og det var jo hvad der var muligt for menneskelig Beregning; med dette befæstede jeg — Landet, ikke blot Piræus's og Byens Ringmur. Og det var ikke mig, der kom til kort overfor Filip i Be-

¹⁾ forklares nærmere straks i det følgende.

²⁾ Rytteriet behøvede Udrustning og Øvelse i Forvejen.

regninger, nej langt fra, og heller ikke i Forberedelser, men det var de Forbundnes¹⁾ Hærførere og Stridskræfter, hvem Lykken svigtede overfor ham. Hvorledes bevises det? Ganske tydeligt og indlysende. Hør blot.

Hvad burde dengang en veltænkende Borger, en Statsmand, som med al mulig Omtanke og god Vilje og Retsindighed virkede for Fædrebyen, hvad burde en saadan Mand dengang gøre? Burde han ikke, ud imod Søen, skyde Euboea frem foran Attika, paa Landsiden Boeotien og henimod Peloponnes Nabobyerne²⁾ der? Burde han ikke sørge for, at Korntilførslen kunde foregaa langs Kysten af lutter venskabeligt Land lige til Piræus? Burde han ikke fremdeles, overfor de Punkter, der stod til vor Raadighed, dels redde dem ved at udsende Hjælpeekspeditioner, idet han virkede derfor baade ved Tale og skriftligt Forslag — som saadanne nævner jeg Prokonnesos, Chersones og Tenedos³⁾, dels arbejde paa at vi fremdeles kunde regne paa dem som venskabelige og forbundne — Byzans, Abydos og Euboea? Burde han ikke endvidere af de Magtmidler, der stod til vore Fjenders Raadighed, pille de vigtigste bort, og paa den anden Side skaffe os det, som vor Stat fattedes? Alt dette er nu blevet udført ved mine Folkebeslutninger og mine politiske Handlinger, hvilke man, hvis man vil undersøge dem uden Misundelse, vil finde baade vel overvejede og udførte med absolut Ærlighed, ligesom man ogsaa vil finde, at det gunstige Øjeblik til hver enkelt Ting ikke er ladet gaa ubenyttet eller ubemærket hen af mig, ligesaa lidt som det er blevet solgt til Fjenden — kort sagt, at jeg ikke har forsømt en eneste Smule af alt, hvad der laa i en enkelt Mands Magt og Omtanke. Men hvis enten en Guddoms eller

¹⁾ De, der kæmpede sammen med Athenæerne ved Khæronea.

²⁾ Megara og Korinth.

³⁾ Disse Punkter beskyttede Kornskibenes Udsejling fra Sortehavet, ligesom de tre næstfølgende.

en Skæbnens Magt, eller en Uduelighed fra Anføreres Side, eller Slethed fra Eders Side, Aiskhines, Eder, som forraadte eders Byer, eller alt dette i Forening, svækkede Stillingen i sin Helhed og endelig førte til Fald — hvor er saa Demosthenes's Forseelse? Hvis der i hver af de hellenske Byer havde været een Mand, der stillede sig paa samme Stade, som jeg hos Eder, ja hvis blot Thessalien havde haft een Mand og Arkadien een, der var ligeledes sindet som jeg, saa vilde ingen af Hellenerne, hverken af dem udenfor Thermopylæ eller af dem indenfor, være kommen til at lide de nærværende Ulykker, men alle vilde, frie og selvstændige, i fuldstændig Tryghed, i Ro og Lykke, bebo deres Fædrebyer, idet de for disse mange og store Goder skyldte Eder, Dommere, og de andre Athenære — og min Medvirkning — Tak. Og for at I kan vide, at jeg bruger langt svagere Ord, idet jeg vogter mig for at vække Misundelse, end der kunde passe til Tingene, saa tag dette her, Skriver, og oplæs det; det er en Opregning af de Hjælpeekspeditioner, som blev udsendt ifølge mine Folkebeslutninger.

[Opregningen. — — Efter at Taleren derpaa har givet en af ædel Harmen baaren Karakteristik af Aiskhines's politiske Optræden i Modsætning til hans egen, gaar han over til Slutningsafsnittet i sin Tale.]

Og saa mindes du i din Tale — og det med fuld Ret — de fortjente Mænd, som tidligere har levet. Imidlertid er det ikke retfærdigt, Athenære, idet man benytter sig af den Velvilje, I nære overfor de døde, saa at stille mig op til Sammenligning med dem, mig, som lever her sammen med Eder. Thi hvem i Verden er der, som ikke ved, at overfor de levende findes der hos alle en skjult — stærkere eller svagere — Misundelse, medens de døde ikke engang hades af nogen af deres Fjender? Naar nu dette forholder sig saaledes, ifølge den menneskelige Natur, skal jeg saa nu bedømmes og ses paa i Forhold til dem, der har levet før mig? Nej, lad mig dog være fri, thi det er hverken

billigt eller retfærdigt, Aiskhines, nej, lad det blive i Forhold til dig og hvem anden du vil af de nulevende, som har stillet sig paa samme Maade som du. Og een Ting til: Er det smukkeste og bedste for Staten, fordi de Tjenester, der er ydet af Fortidens Mænd, har overordentligt Værd — man kan jo ikke sætte dem for højt — saa at gøre de Tjenester, der ydes i den Tid vi leve i, til Genstand for Utaknemlighed og Haan, eller tvertimod at lade alle dem, hvis Handlinger præges af Velvindethed, faa Del i Æresbevisning og Venlighed fra Medborgernes Side? Og endelig, hvis jeg ogsaa skal ind paa det, vil min politiske Virksomhed og mit Standpunkt, hvis man ser nøje til, vise sig at ligne og gaa ud paa det samme, som de Mænds Virksomhed, der i Fortiden vandt Ros, medens din Optræden vil sidestilles med den Chikane og Fordrejelse, der dengang blev øvet; thi det er klart, at der ogsaa paa den Tid fandtes Folk, som rakkede ned paa de dalevende og priste de tidligere — en misundelig og onskabsfuld Ting, Mage til det, du nu gør. Og saa siger du, at jeg slet ikke kan maale mig med hine Mænd! Kan du maaske det, Aiskhines, eller din Broder? ¹⁾ eller nogen anden af de nulevende Talere? Jeg paastaar nej. — Nej, i Forhold til de nulevende, min brave, for ikke at bruge et andet Ord, forlanger jeg at du bedømmer mig, og i Forhold til mine Samtidige, saaledes som man gør i alle andre Tilfælde, med Digtere, med Chor, med Væddekæmpere. Philammon ²⁾ f. Eks. var maaske nok ikke saa stærk som Glaukos fra Byen Karystos og visse andre tidligere levende Athleter; men derfor blev det ikke hans Lod at gaa bort fra Olympia uden at have faaet Kransen; nej, men eftersom han i Kampen var dem overlegen, der optraadte imod ham, blev han bekranset og udraabt som Sejrherr. Saaledes forlanger jeg, at ogsaa du skal se mig i Sam-

¹⁾ Denne virkede i samme Retning som Aiskhines; forøvrigt temmelig ukendt.

²⁾ Ph. havde altsaa vundet Prisen som Nævekæmper for nylig.

menstilling med de nulevende Talere, med dig selv, med hvem du vil af dem alle; ingen træder jeg tilbage for. Thi dengang da vor Stat havde frie Hænder til at vælge, hvad der var bedst for den, og Kappestrid i Velsindethed mod Fædrebyen stod aaben for alle, saa var jeg paa Færde med Forslag om det mest heldbringende, og det var ved mine Folkebeslutninger og Love og Sendemandsrejser at alt lededes, medens man ikke saa noget til nogen af Eder — undtagen naar det gjaldt at lægge sig i Vejen og gøre Fortræd. Men da saa det forfærdelige var sket og der ikke længer spurgtes efter ledende Statsmænd, men efter Folk til som lydige Tjenere at udføre de Befalinger, der udstedtes til os, efter Folk, der var villige til at lade sig bruge som Lejesvende imod Fædrebyen, efter Folk, der vilde indlade sig paa at smigre for en Fremmed¹⁾, da var du — og enhver af dine Fæller — paa Pletten, da var du den store, da var du den flotte Mand, jeg derimod afmægtig og tilbageholdende, det indrømmer jeg, men mere velsindet end I mod mine Medborgere!

To Ting maa der fordres, athenæiske Mænd, af den i Hjertet retskafne Borger (thi det tør jeg dog nok kalde mig selv uden at vække Anstød): at han, naar han er ved Magten, fastholder Statens Ære og Førsterang som Maalet for sin Stræben, og at han ellers paa ethvert Tidspunkt og i enhver Handling bevarer sin Velsindethed; thi dette afhænger kun af hans Hjertelag; Evne og Magt til at udrette noget derimod af andre Ting. Denne Velsindethed vil I nu finde har levet ufravigeligt hos mig. Hør nemlig: Ikke da jeg forlangtes udleveret²⁾, ikke da man rejste Retsforfølgelse imod mig for Amfiktyonernes³⁾ Domstol, ikke da man gjorde mig Tilbud,

¹⁾ Kong Filip.

²⁾ a. 335 efter Thebens Ødelæggelse af Aleksander.

³⁾ Amfiktyonerne, der ellers kun havde med religiøse Ting at gøre, blev af Filip og Aleksander draget frem som en Art Overdomstol i fælleshellenske Anliggender.

ikke da man hidsede disse forbandelsesværdige Mennesker¹⁾ her paa mig som vilde Dyr — i intet af alle disse Tilfælde har jeg svigtet Velsindetheden imod Eder, mine Medborgere. Thi straks fra Begyndelsen af valgte jeg den retlinede og ærlige Vej i politisk Virksomhed, at tjene Fædrebyens Ære, Magt og Anseelse, at fremme dette, at holde med dette. Jeg er ikke den Mand, der i Anledning af heldige Begivenheder for en fremmed²⁾ Magt spaserer om paa Torvet straalende og frydefuld, rækkende min Haand ud og ytrende min Glæde til Folk, som jeg tror vil melde det histovre, men derimod, naar det gaar vor Stat vel, hører det skælvende og stønnende og med nedslaaet Blik — saaledes som disse ryggesløse³⁾, der rive ned paa vor Stat (som om de ikke derved rev ned paa dem selv), og vende Blikket mod Udlandet; disse ryggesløse, der, naar til Hellenernes Ulykke en fremmed Magt har haft Lykken med sig, prise denne Tingenes Gang og sige, at man bør passe paa, at det kan blive ved saaledes i al Evighed!

O nej, I alle Guder! gid Ingen af Eder maa lade dette ske, men gid I allerhelst maa give ogsaa disse Mennesker bedre Sind og Tanke i Brystet, men hvis de nu engang er uheldbredelige, saa styrter dem alene i Undergang og Fordærvelse, hvor de saa færdes, til Lands eller til Vands, men skænker os andre snarlig Befrielse fra de overhængende Farer, skænker os tryk Frelse!⁴⁾

¹⁾ Aiskhines og hans Fæller.

²⁾ Aleksander i Asien. — ³⁾ = ¹⁾.

⁴⁾ Taleren haaber paa, at det maa gaa Aleksander galt i Asien, saa Athen og Hellas kan genvinde Selvstændigheden.

Skolefterretninger for 1909—10

af

Rektor Dr. phil. **S. A. Christensen.**

I. Afgangseksaminerne 1909.

Afgangseksamen for studerende bestodes af VI Klasses 12 Disciple. Som beskikkede Censorer mødte Overlærer *Amorsen*, Overlærer *Bruun*, cand. mag. *Mart. Rasmussen*, Adjunkt *Rathsack*, Dr. phil. *Rønnow* og Adjunkt *A. Weis*.

Realeksamen bestodes af Realklassens 4 Disciple. Som beskikkede Censorer mødte Overlærer *Amorsen*, Overlærer *Bruun*, cand. mag. *Mart. Rasmussen* og Adjunkt *Rathsack*.

Mellemskoleeksamen bestodes af IV Mellemskoleklassens 29 Disciple. Som beskikkede Censorer mødte Overlærer *Amorsen*, Overlærer *Bruun* og cand. mag. *Mart. Rasmussen*.

Udfaldet af Eksaminerne er anført omstaaende.

Afgangseksamen for studerende 1909.

Sproglig-historisk Retning	Dansk Stil		Dansk og Oldnordisk	Fransk	Engelsk	Historie	Latin			Græsk	Naturlære	Points
	fri	bunden					skr.	læst	ulæst			
<i>Rudolf F. G. A. Bertouch-Lehn</i>	g.	mg.	g+	g÷	g+	ug÷	g+	g.	g+	mg.	ug.	84 ¹ / ₃
<i>Dagny Hansen</i>	g.	mg÷	mg÷	g÷	g+	mg.	tg.	mg÷	g.	mg÷	tg.	70 ² / ₃
<i>Andreas Joensen</i>	mg÷	mg.	mg÷	mg÷	g+	mg.	mg÷	mg÷	mg÷	mg.	g+	90 ² / ₃
<i>Hans A. Jørgensen</i>	mg÷	mg.	mg.	mg÷	mg.	mg+	mg.	mg+	mg÷	mg.	mg+	96 ² / ₃
<i>Johannes L. V. Jørgensen</i>	g+	g.	tg.	mg÷	g÷	mg÷	g÷	g.	mg÷	mg.	mg+	77
<i>Julius V. Levinsen</i>	g.	g+	g.	tg+	tg.	mg÷	g÷	g÷	g.	g.	g.	61 ¹ / ₃
<i>Søren K. Levinsen</i>	g.	mg÷	tg.	g.	tg+	g+	g÷	g+	g÷	tg+	g+	59 ¹ / ₃
<i>Holger A. T. Schwensen</i>	mg.	mg+	ug÷	mg.	mg÷	ug÷	mg÷	mg÷	g+	mg÷	mg÷	95

Afgangseksamen for studerende 1909.

Matematisk-naturv. Retning	Dansk Stil		Dansk og Oldnordisk	Fransk	Engelsk	Historie	Naturlære		Aritmetik		Geometri		Points
	fri	bunden					mek.	kem.	skriftl.	mundtl.	skriftl.	mundtl.	
<i>Aage Finsen</i>	mg.	mg+	mg.	mg÷	tg+	mg.	mg÷	mg÷	mg+	mg+	tg.	mg.	85 ² / ₃
<i>Harald Høeg</i>	g+	mg÷	mg÷	g.	mg÷	g+	mg+	mg÷	g.	g+	g+	g.	81
<i>Vilhelm T. Lange</i>	mg÷	mg.	mg÷	mg.	mg÷	mg+	mg+	mg+	mg.	ug÷	mg+	mg+	98 ² / ₃
<i>Hans Kjeld Rasmussen</i>	mg÷	mg÷	g+	g+	mg÷	mg÷	g+	mg.	mg+	ug÷	mg.	mg+	90 ² / ₃

Realeksamen 1909.

	Kvotient.
<i>Kirsten Katrine Dideriksen</i>	4,88
<i>Kamilla Petersen-Baad</i>	4,50
<i>Niels Tenge! Hessellund</i>	4,54
<i>Karen Magda Nielsen</i>	3,75

Mellemskoleeksamen 1909.

	Kvotient.
<i>Ib Frederik Freuchen</i>	5,00
<i>Oluf Dresler</i>	4,18
<i>Karl Julius Robert Rasmussen</i>	6,50
<i>Olivius Richard Kästel</i>	6,38
<i>Jens Gotfred Knudsen</i>	5,42
<i>Poul Hansen</i>	5,83
<i>Hans Ulrik Møller</i>	5,83
<i>Axel Harald Schwærter</i>	5,50
<i>Sofie Dorothea Grønnegaard</i>	5,33
<i>Otto Frederik Andersen</i>	5,02
<i>Erik Bardram</i>	5,75
<i>Axel John Høyer</i>	5,08
<i>Laura Johanne Larsen</i>	5,17
<i>Lars Sverre Joensen</i>	5,42
<i>Andrea Margrethe Sofie Grønnegaard</i>	5,00
<i>Christine Andersen</i>	4,02
<i>Svend Poul Friis</i>	4,58
<i>Erik Holm</i>	5,17
<i>Karl Ancher Jensen</i>	4,50
<i>Sven Christian Fold</i>	4,33
<i>Karen Sofie Johanne Pille</i>	4,87
<i>Leonora Harriet Fritzia Larsen</i>	4,88
<i>Axel Kihl</i>	4,00
<i>Poul Mathias Møller Wilhjem</i>	4,42
<i>Hakon Erik Gudmundsen</i>	3,07
<i>Helge Henri Konow</i>	4,00
<i>Richard Ulstrup Engelsen</i>	4,00
<i>Leo Frederiksen</i>	4,75
<i>Hother Boisen Rasmussen</i>	5,27

Latinprøven for Farmaceuter som Tillægsprøve til almindelig Forberedelseseksamen er bestaaet af *Erik Albert Fenger* (g), *Ingeborg Marie Sofie Brandstrup* (mg+), *Karen Margrethe Faartoft* (mg+) og *Karen Margrete Riitzou* (g),

og som Tillægsprøve til Pigeskole- eller Realeksamen af *Bodil Wesenberg* (4), *Helga Meyling Smith* (4), *Mary Tvede* (4) og *Sigrid Gudrun Agnete Olsen* (5). [Det bemærkes, at denne Tillægsprøve for Fremtiden ikke kan ventes afholdt undtagen i den sædvanlige Eksamens-termin i Juni—Juli Maaned, hvortil Rektor modtager Indmeldelser inden 1ste April].

Endvidere er med Ministeriets Tilladelse afholdt ekstraordinær Optagelsesprøve i Latin til I Gymnasieklasse for *Emma Cathrine Reimer*, der bestod med Karakteren 6, og som Omprøve for *Andrea Margrethe Sofie Grønnegaard*, der bestod med Karakteren 4.

II. Skolen i Almindelighed.

I Stedet for Karakterer gives i Mellemskolen omtrent hver Maaned en Meddelelse enten i Form af et Vidnesbyrd eller en Karakter efter den Skala, der skal anvendes ved Eksaminerne (8, 6, 4, 2, 0). I Realklassen og Gymnasiet meddeles fire Gange aarlig i et Vidnesbyrd, hvorledes Forholdet for hver Discipel har været i den forløbne Tid.

I Henhold til en ny Bestemmelse (Juli 09) fra Ministeriet gives for Fremtiden *Aarskarakteren* ikke som Gennemsnit af 4 i Aarets Løb givne Kvartalskarakterer, men af 3 saadanne Terminskarakterer.

Skolen forbereder til Mellemskoleeksamen, Realeksamen og Studentereksamen paa den matem.-naturv. Linie og paa den nysproglige Linie.

For at bestaa en af Skolens Afgangseksaminer kræves et Gennemsnit af 3,5.

Ved Studentereksamen gives for hver skriftlige Prøve en Fagkarakter, altsaa paa den nyspr. Linie i Dansk, Engelsk og Tysk og paa den mat. Linie i Dansk og Matematik. For hver mundtlig Prøve gives ligeledes en Fagkarakter, paa den nyspr. Linie i Dansk, Engelsk, Tysk, Fransk, Latin, Oldtidskundskab, Historie, Geografi og Naturhistorie, Naturlære og Matematik (10 Kar.) og paa den mat. Linie i Dansk, Engelsk, Fransk, Oldtidskundskab, Historie, Geografi og Naturhistorie, Fysik med Astronomi, Kemi og Matematik (9 Kar.).

Endvidere gives der 1 Fagkarakter for Gymnastik, for Sang og for Orden med skriftlige Arbejder, nemlig Aarskaraktererne.

Fordringerne ved Optagelse i I Mellemskoleklasse er følgende:

1. *Dansk, mundtlig.* Der kræves af Eieven sikker, flydende og forstandig Oplæsning af et Stykke læst Prosa; desuden skal han (hun) prøves i Oplæsning af et Stykke ulæst fortællende Prosa, som efter Indhold og Sprogform maa antages at ligge inden for hans Alderstrins sædvanlige Fatteevne, og vise nogenlunde Sikkerhed deri. Efter Oplæsningen maa han, vejledet ved Eksaminators Spørgsmaal, kunne genfortælle, hvad han har læst, og vise, at han *forstaar* det. Han maa kunne udenad nogle enkelte, væsentlig fortællende Digte og være i Stand til at gøre Rede for deres Indhold samt i det hele vise, at han har forstaaet dem. Ved Samtale paa Grundlag af det læste skal Eksaminator tillige forvise sig om, at han har Øvelse i at finde Hovedleddene i en Sætning og i at kende de vigtigste Ordklasser og deres Bøjning.

2. *Dansk, skriftlig.* Han maa uden væsentlige Fejl i Retskrivningen kunne skrive et i Omfang passende Stykke, som dikteres langsomt for ham med Angivelse af Skilletegnene, og som ikke indeholder sjældne Ord

eller Ordforbindelser. Fremdeles maa han være nogenlunde indøvet i at kunne gengive i Skrift et ham fortalt eller langsomt forelæst fortællende Stykke, som ikke er synderlig langt, og hvis Sætningsbygning og Indhold er let fatteligt.

3. *Regning.* Prøven skal være baade skriftlig og mundtlig. Eleven maa kunne den lille Tabel *med Sikkerhed* og have *Færdighed* i at løse Opgaver i de fire Regningsarter med benævnte og ubenævnte hele Tal samt kunne anvende disse Regningsarter paa simple Opgaver i Reguladetri. Han maa endvidere have Kendskab til Brøkbegrebet i Almindelighed og kunne addere og subtrahere ensbenævnte Brøker. Han maa ogsaa kende Decimalbetegnelsen og kunne foretage Addition og Subtraktion af Decimalbrøker samt multiplicere saadanne med en *hel* Multiplikator og dividere dem med en *hel* Divisor. Hovedregning maa han kunne udføre sikkert og hurtigt med mindre Tal.

4. *Skrivning.* Han maa kunne skrive latinsk Skrift tydeligt og nogenlunde pænt i Bog med Pen og Blæk, saavel enkelte Bogstaver og Ord som hele Sætninger, der fylde en Linie eller derover. Ligeledes skal han prøves i Afskrift af et kort Stykke efter en Bog.

5. *Religion.* Eleven maa have lært de vigtigste Fortællinger af hele den bibelske Historie at kende gennem mundtlig Fortælling eller efter en let og kortfattet Bibelhistorie, samt kunne nogle faa letfattelige Salmer. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

6. *Historie.* Han maa have læst eller mundtlig faaet meddelt et efter Tidsfølgen ordnet Udvalg af Fortællinger om Hovedpersoner og Hovedbegivenheder fra hele Fædrelandshistorien og frit kunne genfortælle deres væsentlige Indhold. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

7. *Geografi.* Han skal paa Grundlag af Landkortet, med eller uden Hjælp af en lille Lærebog, have vundet

et ret fyldigt Kendskab til Danmarks Geografi og ligeledes, om end i mindre Omfang, til Norges og Sveriges. Fremdeles maa han have lært at orientere sig paa en Globus og et Europaskort, saa at han kender Verdensdelene og de store Verdenshave samt har en Oversigt over Europas vigtigste Lande og disses Hovedstæder.

8. *Naturhistorie.* Han skal gennem *Iagttagelsesundervisning* have vundet Kendskab til en Del, dog ikke ret mange, Hovedtyper af Dyre- og Planterverdenen, særlig til vore egne Husdyr og vore vigtigste Nytteplanter.

Indmeldelser sker inden Udgangen af Maj Maaned og Optagelsesprøven finder Sted kort før Sommerferiens Begyndelse.

Med Hensyn til Elevers Optagelse i Mellemskolens højere Klasser kræves ikke alene, at de i almindelig Modenhed staar paa Højde med den Klasses Elever, hvori vedkommende ønskes optaget, men ogsaa, at det tidligere gennemgaaede Kundskabsstof svarer til, hvad Klassens Elever har gennemgaaet.

Mellemskoleeksamen giver Adgang til Realklassen og Gymnasiet — dog kræves for den nyspr. Linie en Prøve i Latin. — Hvis nogen uden at have taget Mellemskoleeksamen ønskes optaget i Gymnasiet, maa vedkommende underkaste sig Prøve i alle Mellemskolens Fag. Indmeldelser til denne maa ske inden 1ste Maj.

Skolen kan kræve Optagelsesprøve af Elever, der har bestaaet Mellemskoleeksamen ved andre Skoler.

Rektor træffes i Reglen hver Skoledag Kl. 1—2 paa Skolens Kontor. Telefon 451 (Kl. 8—9, 1—2).

Fraværelse paa Grund af Sygdom maa meldes til Skolen den Dag, Fraværelsen begynder, og naar den varer mere end én Dag, maa Eleven ved sin Tilbagekomst medbringe skriftlig Meddelelse om Fraværelsens Varighed og Aarsag. Af anden Grund end Sygdom maa

en Elev ikke forsømme Skolen uden forud indhentet Tilladelse.

Fritagelse for Gymnastik eller Sang for længere Tid kan ikke tillades uden Lægeattest, og for kortere Tid kræves Attest fra Hjemmet.

III. Lærerne.

Siden Indbydelsesskriftet for Skoleaaret 1908/09 udgik, er der sket følgende Forandringer i Lærerpersonalet.

Da Rektor *Hoff-Hansens* Helbred gjorde det umuligt for ham paany at overtage sin Gerning her ved Skolen, søgte han og modtog under 7. Juni 1909 sin Afsked i Naade og med Pension.

Ved Slutningsmødet 7. Juli 1909 udtalte Overlærer *Beyerholm* omtrent følgende:

Ærede Forsamling! Alle de, som ved at være tilstede her i Dag viser deres Interesse for Skolen, vil vide, at der med denne Aarsafslutning sker et forholdsvis stort Personalskifte indenfor vor Skole, idet baade Skolens Rektor og Overlærer Boëtius forlader os med Udgangen af dette Skoleaar. Aarsagerne hertil er saa forskellige som muligt:

Naar Overlærer Boëtius forlader os for at overtage Rektoratet ved Statsskolen i Randers, er denne Afsked for saa vidt glædelig, som han derved ser et længe næret Ønske opfyldt. Naar De, Overlærer Boëtius, derfor om kort Tid drager herfra, saa vil mange gode Ønsker om Held og Lykke i Deres nye Virksomhed følge Dem, og jeg er overbevist om, at De besidder Evner til at udfylde den Plads, paa hvilken De er stillet.

Som det er med de bedste Ønsker, er det ogsaa med de bedste Forventninger, vi tager Afsked med Dem i Dag.

Den anden Afsked er af vemodig Art. Rektor Hoff-Hansen har i længere Tid været lidende af stærk Nervøsitet, der har haft saa stort Herredømme over ham, at han i længere Tid ikke har kunnet overkomme sine Embedsforretninger, hvorfor han nu har bestemt sig til at tage sin Afsked. Skønt det kun blev en kortere Aarrække, Rektor Hoff-Hansen saaledes kom til at virke ved denne Skole, kan de allerfleste af de Tilstedeværende vist antages at kende Rektor Hoff-Hansen saa godt, at jeg ikke behøver at give nogen indgaaende Karakteristik af ham, hvad jeg tillige er bange for, at jeg ikke ganske evner. Jeg skal indskrænke mig til at betegne Rektor Hoff-Hansen som den fint dannede Mand, der viste Hensyn til alle Sider saa langt det var muligt for ham, som den samvittighedsfulde Embedsmand, der ikke gik paa Akkord med sin Overbevisning, selv om derved kom Situationer, der voldte ham Smerte. Jeg vil minde om hans milde, humane Færd og hans store Kollegialitet, som til Held for Skolen har præget den i disse Aar.

Rektor Hoff-Hansen elskede Skolen og dens Gærning. Var han end ikke af dem, der havde Tilbøjelighed til at lægge sine Følelser blot, var det ikke vanskeligt at se, hvor stærke Baand der knyttede ham baade til Sorø Akademi, hvor han en Aarrække har været Lærer, og nu til Nykjøbing Katedralskole.

Det er altid svært at tage Afsked for stedse, selv om man er gammel og har gjort sit Arbejde; det er svært at forlade en Gærning, man elsker, svært at rykke de mange Rødder op, hvormed man er bunden til Steder og Personer; men dobbelt svært maa det være for Rektor Hoff-Hansen at tage Afsked i en Alder, hvor han med Rimelighed kunde vente at have mange gode Arbejdsaar for sig.

Til Skolens Elever vil jeg sige dette — ja, de yngste kender jo næppe Rektor — men til de ældre: I har i Rektor Hoff-Hansen haft en dygtig og elskværdig Lærer,

en mild og human Rektor, som I har Grund til at bevare i kærlig Erindring. Han omfattede Jer med stor Interesse, han har nu under sin Sygdom i Tankerne fulgt Jer fra Dag til Dag, og særlig Dimirtenderne og Udfaldet af Eksamen har ligget ham stærkt paa Sinde. Han vilde saa gerne have været her i Dag og selv taget Afsked med Jer og Skolen, men det maatte opgives. Derfor bringer jeg — og efter Anmodning af Rektor Hoff-Hansen — til dem alle, til Skolens Lærere og Elever hans vemodige Farvel.

Under 2den Juli 1909 udnævntes Overlærer *Boëtius* til Rektor ved Statsskolen i Randers fra 19de Aug. s. A., og Skolen bringer Rektor Boëtius en Tak for hans trofaste Arbejde i Skolens Tjeneste i omtrent 25 Aar og de bedste Ønsker for ham i hans nye Gerning.

Under samme Dato udnævntes Overlærer ved Odense Katedralskole Dr. phil. *S. A. Christensen* til Rektor her ved Skolen fra 19de Aug. s. A.

Den 19de Aug. samledes Lærere, Elever og Forældre samt Forstanderskab og Eforat til den højtidelige Rektorindsættelse, hvortil ogsaa Undervisningsinspektøren Prof. *Tuxen* havde givet Møde.

Efter at Rektor havde budt velkommen, og Salmen „Vor Gud han er saa fast en Borg“ var sunget, foretog Biskop *Wegener* Indsættelsen, idet han udtalte:

Højtærede Forsamling! Naar vi er til Stede her i Dag — i Kreds af Nykjøbing Katedralskoles Lærere og Elever — af Forældre og Værger, som har overgivet deres Børn og Unge til denne Skoles Vejledning — af dens Velyndere og i det hele af saadanne, som ved deres Interesse, Liv og Virksomhed er knyttet sammen med dens Gerning, — saa ved vi jo alle, at det er for at modtage i vor Midte den Mand, hvem det nu efter den højeste Øvrigheds Kaldelse skal overdrages at forestaa Undervisningsarbejdet paa dette Sted.

Et Rektorskifte paa nærværende Tidspunkt her ved denne Skole er jo kommet, længe førend det efter menneskelig Tankegang skulde synes at maatte indtræde. Saa nærliggende for os er det da i denne Stund at lade vore Tanker samle sig et Øjeblik om den Mand, som hidtil har beklædt den ledende Stilling her. Vi vil mindes ham med Beklagelse over, at det svigtende Helbred har nødt ham til saa tidligt at fratræde Stillingen. Vi vil mindes ham med Taknemlighed som den dygtige og interesserede Skolemand, han var, mindes ogsaa den Hensynsfuldhed og aandelige Finhed, der prægede hans hele Personlighed og satte sit Stempel paa hans Gerning. Vi vil mindes ham endelig med oprigtigt Ønske om, at der igen maa forundes ham Sundhed og Styrke til atter at tage en Gerning op i den lærde Skoles Tjeneste.

Og naar da nu Rektorstillingen her i Dag skal overdrages en anden Mand, saa skal jeg allerførst oplæse Hans Majestæt Kongens Kaldsbrev, hvorved hidtilværende Overlærer ved Odense Katedralskole, Hr. Dr. phil. *Sophus Andreas Christensen* beskikkes til Rektor ved den herværende Katedralskole.

Og naar det nu ifølge de gældende Bestemmelser er faldet i min Lod som Stiftets Biskop paa Embeds Vegne at foretage den højtidelige Handling, hvormed Stilling og Gerning skal overdrages vor nye Rektor, saa staar vi jo her paa historisk Grund med en Aarhundreder — ja vel nær ved et Aartusinde — gammel Tradition bag ved os, en Omstændighed, som kan ikke andet end give den hele Handling en ejendommelig Vægt og kaste et eget Skær over den. Fra mange Sider vil vel i vore Dage den berettigede Opretholdelse af en saadan Tradition blive bestridt. Fra lige saa mange, ja fra vel endnu flere, Sider i vort Folk ser man med Bekymring hen til den Tid, da denne Tradition vil falde. Man mener i den at finde Udtryk for Værdier, som man nødig vil miste. Gaar de tabt, gaar mere tabt.

Vor højtærede nye Rektor har ønsket, at hans Indsættelse i Embedet maatte finde Sted netop paa Skoleaarets første Dag, paa den Dag, da han skulde begynde sin Gerning. Han har ønsket dette ogsaa for saaledes at udtrykke sin Tilslutning til det, som igennem den gamle Tradition bliver udtalt. — — — Hvorom taler den?

Den taler om et oprindeligt Fællesskab imellem Kirken og den lærde Skole. Den lærde Skoles Tradition er i sin Begyndelse ét med Kirkens. Som Udviklingen skred frem, gik det, som det altid vil gaa, hvor virkelig Udvikling finder Sted. Særformaalene blive klarede og Midlerne til deres Opnaaelse blive frigjorte til Selvstændighed. I Kirkens og den lærde Skoles indbyrdes Forhold skiltes efterhaanden Udviklingslinierne. Snart bevægede Linierne sig i parallelle Baner. Snart skar de hinanden for derefter at divergere mere eller mindre. Den Handling, som skal foretages her i Dag, vil vel ikke med Urette kunne betegnes som et af de Punkter, hvor Udviklingslinierne skære hinanden.

Saa vil det da være naturligt, om vi under disse Omstændigheder opsøge et Udtryk, hvori det for Kirken og den lærde Skole fælles og beslægtede kan samles. Og har det ikke faldet mig svært at finde et saadant Udtryk. Paa Talerstolen i vort Universitets Festsal, paa dette vor højeste videnskabelige Højskoles — man kan vel sige — helligste Sted staar skrevet i det græske Sprog de Ord: „I Aand og Sandhed“: *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ!* Det staar der for at sige til de unge, som rundt om fra alle Landets lærde Skoler flokkes om Universitetets Lærestole: det er det, vi vil med Eder herinde, det er vort Maal, et Liv, en Udvikling, en Dannelse, et Liv igen, hvori de Ord „i Aand og Sandhed“ skulle være de ledende. Og, er det nu dette, som Universitetet spørger om og giver alle dem, der søger dets Vejledning, Lov til at spørge det om, saa tager vi jo ikke fejl, naar vi mener, at dette samme „i Aand og Sandhed“ ogsaa maa være den lærde Skoles Maal —

den Skoles, der vil forberede sine Elever til at tage et Universitetsstudium op. Jeg siger den Skole, som vil netop dette. Thi det maa dog vist erkendes og vil sikkert erkendes mere og mere, at denne Skole er noget for sig selv, har sin egen Arbejdsmethode, sin egen Tilrettelægning af Stoffet, stiller sine Krav paa en Maade og navnlig i et Omfang, som ikke paa samme Vis kan gøres gældende i andre Skoler, som arbejder med ringere Midler. Derfor har ogsaa Gennemførelsen af et Princip, hvorefter al Undervisning skulde sammenkædes og udfolde sig igennem forskellige hinanden umiddelbart afløsende Trin, hvert nyt Trin repræsenteret ved en ny Skole med mere udvidet Undervisning, vist sig saare vanskelig. Ikke at saa hermed skal siges, at det samme Maal ikke skulde være det, som al anden Skoleundervisning har at stræbe imod. Tværtimod, det samme Maal maa holdes for Øje ved enhver Skole, som vil hjælpe Børnene og de Unge fremad. Det skal med dette „i Aand og Sandhed“ — ogsaa paa Folkeskolens allerlaveste Trin. Men den Skole, som det er givet at arbejde med de rigere Midler og som har Betingelserne lagt til Rette for at kunne føre de Unge frem til den større Udvikling og Modenhed, ja vel endog til dette, at gøre dem selve Undervisningens egentlige Maal bevidst, den kan fra første Færd tage sit Sigte med en Finhed og Skarphed, som den lavere Skole ikke evner. Det er dette, som giver den lærde Skole en Særstilling, saa at Maalet — *ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ* — kommer til den med det særlige Krav.

Men dette samme Ord „i Aand og Sandhed“ staar skrevet ogsaa paa Kirkens Prædikestole — ja staar skrevet vel mangfoldige Steder saaledes med synlige Typer i Erindring om, at saaledes taler selve Kirkens Herre og Mester, som det berettes os i Joh. Evgl. 4, 24, „Gud er Aand, og de, som tilbede ham, bør tilbede i Aand og Sandhed“. Saaledes har Kirken opfattet det Maal, som dens Herre har sat for al dens Gerning: ved Ord

og Bøn at føre Mennesker frem til et Liv i „Aand og Sandhed“. Saaledes har Kirken tænkt, længe førend nogen Skole tænkte paa at bruge det som Udtryk for sin Gerning.

Saa er det da altsaa ikke blot Historien, som fører Kirken og den lærde Skole sammen; men de mødes ogsaa paa selve Ideens Grund som de, der stræbe mod det samme Maal, selv om Vejene i mangt og meget kan være forskellige.

Og det er ikke saa underligt, at Kirke og Skole kunne mødes netop i dette: et Menneskeliv i Aand og Sandhed! Thi er et saadant Menneskeliv ikke Udtryk for Menneskevæsenets dybeste Længsler! Ja, der er meget andet, som kalder ad Hjertet. Har været til alle Tider; er det ogsaa i vor Tid. Alt det, som tilsigter Livets Forsumpning i Materialitet og Usandhed! Men jeg vover alligevel at mene, at dybest og inderst er det ikke desto mindre dette, som et Menneske gerne vilde naa. Derfor svarer det Ord ogsaa saa godt til Barnehjertets Længsler, til det, som det spørger efter. Er der nogt, som Barnet har Øje for, saa er det, hvad der er ægte og hvad der er uægte. Har Du aldrig følt Dig under et Barns prøvende Øje? Er der noget, som et Barn drages imod, saa er det imod den, over hvis Liv der er Præg af Tilforladelighed og Paalidelighed. Intet Øje kan se saa tillidsfuldt og trygt paa et Menneske, som Barneøjet. Og Barnet drages imod det, som er lyst, mildt og rent. Dets Øje søger det, som straalere, og saa straalere det selv. Og spørger vi om, hvad det er, der præger et Menneskeliv baaret af „Aand og Sandhed“, bliver det saa ikke dette: Ægthed, Tilforladelighed, Renhed og Klarhed!

Og er det nu saaledes, at der med Ordet „i Aand og Sandhed“ peges paa det bedste, det dybeste, det helligste og inderste i Menneskelivet, saa er det jo ikke saa underligt, at de, som ville arbejde for Menneskelivets Udvikling, dets Frigørelse og Bevarelse, at de maa

mødes. Mere og mere bliver man dog klar over dette, at al Undervisning sigter paa Opdragelse, paa Udvikling, paa Dannelse, paa dette, at et Menneske med alle sine Evner og Kræfter — legemlige som aandelige — kan have sig selv i sin Magt i et Arbejde for alt, hvad der er sandt, skønt og godt. Og er det ikke netop herom der tales til os i Ordet „i Aand og Sandhed“. Det Ord sigter paa Helheden, paa Enhed og Sammenhæng i et Menneskeliv. Det vil sige til de Unge og dem, som har med deres Oplærelse at gøre: det kommer i Livet ikke blot an paa dette, at komme ind i de mange Fag eller det enkelte Fag, ejheller blot paa dette, at blive noget udadtil, men fremfor alt paa dette: at blive og være noget indadtil. Vi sige derfor til den unge: vær flink og dygtig i alt, hvad Du har med at gøre og se at blive det mere og mere, men fremfor alt: vær paa-lidelig og tro, Spørg om det, som er ægte og sandt, og som giver Lys og Renhed over Livet! Der er noget, som hedder Menneskelivets indre Herlighed; den som kan naa den, naar Menneskelivets bedste Glæde. Der var en gammel Rektor ved en af de jyske Skoler som skrev under sit Billede: nihil ad ostentationem, omnia ad conscientiam — Intet for Skins Skyld, alt for Samvittighedens Skyld! Ja, det er det, som skal staa os alle for Øje!

Vi ønske for denne Skole, at dens Arbejde maa lykkes med dette Maal for Øje! Vi ønske for Dem, Hr. Rektor, at De maa faa Velsignelse til at lede Skolen, dens Liv og Gerning efter dette Maal; at De maa kunne opdrage en Ungdom, i hvis Hjerte der staar skrevet „i Aand og Sandhed“. Det er jo dog derpaa det kommer an — ikke at vi har det Ord skrevet blot paa Lærestole og Prædikestole, men at det bliver skrevet i Menneskehjertet selv. Vi ved det jo alle, at det er svære Tider for vort Fædreland og vort Folk. Og naar vi vilde maale og veje Livet her hjemme efter Maalestokken „i Aand og Sandhed“ og spørge om, hvad der

præger vort hele Samfundsliv, er det saa ikke vanskeligt for os ret at finde det Ord — og kan det ikke falde saa usigeligt svært paa Hjerte og Sind, fordi der hos os findes saa meget, som peger i helt anden Retning? Og kan vi ikke sukke efter et saadant Folkeliv med netop det Præg, og efter Mænd, som evnede netop at faa dette frem. „Aand og Sandhed!“ — hvad vil det sige? — Villie og Selvfornægtelse! — Villie og ikke mit eget som Villiens Maal, men Folkets og Fædrelandets Ære og Gavn! Vi rette ikke Beskyldning eller Anklage mod nogen enkelt, men vi sige, at det er svært i vort Samfund, som det arbejder nu om Dage, at finde det Ord „i Aand og Sandhed“.

Det er jo ogsaa en administrativ Stilling, Hr. Rektor, som i Dag skal betros Dem. Det vil vel gaa Dem, som det gaar alle, der har med Administration at gøre i vore Dage, at De vil faa at mærke, at Tidens Aand ikke er særlig præget af Lydighed eller af Lyst til at underordne sig; at der derimod kan være en Tilbøjelighed til at brutalisere Forhold og Situationer — for at bruge et maaske lidt stærkt Udtryk —, som kan virke hæmmende for mangen Gerning. Ogsaa her gælder det at lære Ordet „i Aand og Sandhed“ — nihil ad ostentationem, omnia ad conscientiam. Ikke Personen, men Sagen. Dette giver den faste Frimodighed og den stille Sagtmodighed, som véd, at det gælder ej egen Ære, men Troskab imod den Sag, som man er sat til at tjene!

Men, naar nu det Ord lyder i Kirkens Mund som Udtryk for, hvad den vil ved sit eget Arbejde, og for, hvad den gerne vil have lagt ind i Skolens Arbejde, saa rækker Tanken langt videre ud og dybere ind end til, hvad foran er nævnet. Til Kirken er det Ord kommet som et Ord om Bøn. „Gud er Aand, og de, som tilbede ham, bør tilbede i Aand og Sandhed“, saaledes taler Kirkens Herre og Mester. Og, at det er et Ord om Bøn, vil sige, at det er et Ord om Hengivelse, Personlighedens hele udelte Hengivelse i Gerningen,

den undervisende Gerning, den opdragende, vejledende og oplysende Gerning med det Maal: hos de Unge at faa fremkaldt et Liv „i Aand og Sandhed“. Et Haabets Ord er det dernæst om, at man tør tro, at det ej er et uopnaaeligt, et forgæves Maal, men et Maal, hvor man er i Pagt med det, som er Menneskelivets inderste Bestemmelse. Et Arbejdsord er det — et Ord, hvorpaa man vil sætte noget ind; et klarere og renere Ord om Alvor i menneskelig Energi findes vel ikke end dette. Et Kraftens Ord er det fremfor alt, et Ord, der siger: „Vor Dygtighed er af Gud, som giver os baade at ville og udrette efter sit Velbehag“!

Ja, højtærede Hr. Rektor, naar De nu skal overtage Gerningen her ved denne Skole, saa ville vi ønske af vort ganske Hjerte, at den maa lykkes for Dem! De staar jo endnu som fremmed iblandt os, men vi har hørt Vidnesbyrd om Dem som en dygtig og indsigtfuld Skolemand, der har Kærlighed til Gerningen iblandt de Unge. Tiliige har vi hørt det Vidnesbyrd om Dem, at De gerne vil have Skolens Gerning ledet i god Forstaaelse med Guds Ords Oplysning og Formaning. Og vi har glædet os over, hvad vi saaledes har hørt! Gud lade Gerningen lykkes for Dem her paa dette Sted — til Ungdommens Oplysning og Opdragelse — til Gavn for Folk og Fædreland — Guds Kirkes Sag til Fremme — og Hans hellige Navn til Ære!

Og saa beder jeg Dem, Hr. Rektor Christensen, at aflægge det for Deres Embedsstilling befalede Løfte! — —

Saa erklærer jeg Dem herved paa Embeds Vegne for lovlig kaldet og indsat til Rektor for Nykjøbing Katedralskole og ønsker Dem al Guds Naade og Velsignelse i den Stilling og til den Gerning, som saaledes er blevet Dem betroet!

[Sluttedes med Bøn.]

Derefter rettede Rektor en kort Henvendelse til Forældre, Lærere og Elever, hvorefter man til Slutning sang „Dejlig er Jorden“.

Cand. mag. Bach overtog ved Skoleaarets Begyndelse paany sit Arbejde ved Skolen, men desværre viste det sig, at den indtraadte Bedring kun var forbigaaende. 5te Marts besørgede han sidste Gang sine Timer og 1ste April døde han. Ved Lovsangen den 2den April udtalte Rektor nogle Mindeord om ham, idet han særlig fremhævede hans Pligtfølelse og yderligere udtalte, at *Cand. Bach* i den korte Tid, han havde virket ved Skolen, havde vist sig som en dygtig og kundskabsrig Lærer, hvorfor man maatte beklage, at han saa tidlig skulde kaldes bort. Hans Minde vil længe bevares mellem os.

IV. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Indbydelsesskrift havde Skolen 138 Elever, hvoraf 35 Piger. Efter bestaaet Eksamen udgik VI Klasses 12 Disciple og Realklassens 4, samt 1 af IV M. Yderligere udgik inden Skoleaarets Begyndelse 11.

Den 19de August havde Skolen den Sorg at miste en flink og elskværdig Elev, *Gotfred Knudsen* af I G. Han druknede under et Forsøg paa at redde en Kammerat. Han bliver mindet som en god Kammerat.

Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 38 nye Disciple, saa Elevantallet ved Skoleaarets Begyndelse var 147, hvoraf 44 Piger. Siden udgik 2 og optoges 3, saa Elevantallet er nu 148, hvoraf 46 Piger. Heraf er 15 Piger og 45 Drengene udenbyesboende.

For de nyoptagne anføres i Listen Alder, Forældres Stilling og Hjemsted; hvor det sidste ikke er angivet, er det Nykøbing F.

Navnefortegnelse.

III G. (nyspr.): 1. A. Gregersen, 2. A. E. Jepsen, 3. Edel Kemp, 4. J. Olsen, 5. K. Ortmann, 6. A. Schwærter.

(*m.-n.*) 1. L. Gudmand-Høyer, 2. V. Krogh, 3. Kn. Petersen.

II G. (nyspr.) 1. Ragna Finsen, 2. Marie Hansen, 3. P. A. Jensen, 4. Ellen Hedvig Toni Krøll (²⁷/₉ 1892, Handelsmand, Nr. Alslev), 5. J. Larsen.

(*m.-n.*) 1. Svend Aage Christensen (²⁹/₃ 1893, Rektor), 2. K. G. Gotthardt, 3. P. L. Jakobsen, 4. A. H. Johansen, 5. J. Pedersen, 6. O. Rasmussen, 7. Ellen J. Toxværd.

I G. (nyspr.) 1. E. Bardram, 2. Gerda Blangstrup (¹⁸/₁ 1894, Landinspektør), 3. R. Engelsen, 4. Iver Christen Thorning Engelstoft (⁹/₁₁ 1893, Borgmester, Maribo), 5. Andrea M. Grønnegaard, 6. Sophie Grønnegaard, 7. Robert Palle Stenstrup Hansen (⁹/₁₁ 1893, Tømremester, Maribo), 8. P. Hansen, 9. E. Holm, 10. R. Kæstel, 11. Johanne Larsen, 12. H. U. Møller, 13. Eilert Leuning Nørgaard (¹⁹/₈ 1895, Præst, Bandholm), 14. Emma Katrine Reimer (¹³/₁₁ 1892, Bankdirektør, Nakskov), 15. H. Schwærter.

(*m.-n.*) 1. O. Andersen, 2. O. Dresler, 3. I. Freuchen, 4. Aage Jensen (¹⁶/₄ 1894, Hotelforpagter, Bandholm), 5. Erik Bergishagen Jessen (⁷/₅ 1894, Klasselotterikollektør, Maribo), 6. Gudmund Laurentius Kobbernagel (⁵/₇ 1891, Dampskibseksk., Sakskøbing), 7. H. Rasmussen, 8. R. Rasmussen.

Realklassen. 1. Christine Andersen, 2. S. Fold, 3. L. Frederiksen, 4. P. Friis, 5. H. Gudmundsen, 6. A. Høyer, 7. K. A. Jensen, 8. S. Joensen, 9. H. Konow, 10. Fritzia Larsen, 11. Karen Pille, 12. P. Wilhjelm.

IV M. (1 efter Nummeret betyder latinlæsende Elev). 1. Anna Louise Estrup, 2. F. Gudmundsen, 3. K. Hanson, 4. Martha A. Jensen, 5. M. Johansen, 6. V. Larsen, 7. J. Meyer, 8. Helga Nielsen (²¹/₉ 1894, Bogholder), 9. H. Pedersen, 10. P. Pedersen, 11. C. Pedersen-Baad, 12. A. Poulsen, 13. E. Pærregaard, 14. L. P. Rasmussen, 15. Else Wilhjelm, 16. Gerda Wiladsen, 17. Elna Zierau.

III M. 1. J. H. Andersen, 2. J. Buhl, 3. E. Christensen, 4. O. Christensen, 5. A. Clausen, 6. C. J. Friis, 7. Inger Gested, 8. Asta Gruhn, 9. A. Haagensen, 10. B. Hansen, 11. Erna Hansen, 12. Kaj B. Hansen, 13. Inger Jakobsen, 14. A. Møller, 15. M. Olsen, 16. H. M. Pedersen, 17. A. Pille, 18. Anna Rasmussen, 19. M. Rasmussen, 20. O. Rasmussen, 21. H. Rosenstand, 22. K. Rützou, 23. P. Smith, 24. A. Sonnichsen, 25. A. Thorsen.

II M. 1. Theodor Andersen (⁸/₈ 1897, Fyrbøder), 2. Ellen Bjerregaard, 3. Ella Dresler, 4. K. Dresler, 5. A. Eriksen, 6. Sigrid Margrete Gotfredsen (²⁵/₁₀ 1897, Præst) 7. Anna Marie Grønnegaard, 8. Inger Hesselund, 9. Karen Holm, 10. Magda Høyer, 11. V. Joensen, 12. Lydia Kragh, 13. Ingeborg Larsen, 14. H. Looft, 15. Gerda Nielsen (¹¹/₁₂ 1897, Bogholder), 16. F. Nobel, 17. P. Petersen, 18. E. Rasmussen, 19. K. Trolle, 20. S. Veibel.

I M. 1. Karla Aarslev-Jensen (²³/₁₀ 1897, Fabrikant), 2. Aldo Andersen (⁸/₇ 1897, Kbm.), 3. Margrete Andersen (²⁶/₈ 1898, Skomagermester), 4. Rasmus Bang (²²/₄ 1898, Overlærer), 5. A. O. Bjerregaard, 6. Edit Bjerregaard (²³/₁₁ 1897, Bagermester), 7. Ebba Blangstrup (⁶/₇ 1897, Landinspektør), 8. C. V. Bruun, 9. Georg Buhl (⁹/₂ 1899, Mejeribestyrer, Ønslev), 10. Charles Christensen (⁴/₇ 1898, Kbm.). 11. Gudrun Christensen (²/₆ 1898, Gæstgiver), 12. Alfred Ellehauge (¹/₇ 1898, Gaardejer, Bøtø), 13. Poul Estrup (³/₁ 1898, Postmester), 14. Hilmar Finsen (⁹/₃ 1898, Borgmester), 15. Einar Glud (¹⁹/₁ 1898, Stiftamtsfuldmægtig), 16. Fritze Graae (¹³/₂ 1897, Overretssagfører), 17. Agnes Hansen (¹⁷/₉ 1898, Maskinmester, Ourupgaard), 18. Kaj Kadow Hansen (²⁰/₁₀ 1897, Forvalter), 19. Gerda Holm (⁷/₈ 1898, Bankkasserer), 20. Camillo v. Jessen (¹⁴/₇ 1897, Grosserer), 21. Ernst Jeppesen (³/₅ 1898, Kbm.), 22. Harald Okke's (¹⁵/₁₀ 1898, Dyrlæge), 23. Estrid Olsen (¹⁷/₂ 1898, Viceinspektør), 24. Ida Margrete Pe-

tersen ($^{17/5}$ 1899, Forretningsfører), 25. P. Raahauge Nielsen, 26. Anna Rützou ($^{7/5}$ 1897, Forpagter, Priorskov), 27. Ella Grum Schwensen ($^{8/8}$ 1897, Bankbogholder), 28. Albjerg Søndergaard ($^{4/9}$ 1897, Fotograf), 29. Aage Toxværd ($^{3/10}$ 1898, Herredsfuldsmægtig), 30. Finn Wejergang ($^{19/4}$ 1898, Telefonbestyrer, Vordingborg).

V. Undervisningen.

1. Fagfordelingen har været følgende:

<i>Rektor Christensen</i> : Naturlære II Gm., I M., Matematik I Gm.	12	Timer
<i>Overlærer Selchau</i> : Fransk og Oldtidskundskab i hele Skolen	24	—
<i>Overlærer Møller</i> : Engelsk I—IV M., R., Dansk III M., R.	27	—
<i>Overlærer Thomsen</i> : Tysk II—IV M., R., Geografi IV M., Skrivning	23	—
<i>Overlærer Beyerholm</i> : Matematik I Gs.—III Gs., IV M., III M., Naturlære III Gm., R., III M., Regning I M.	30	—
<i>Adjunkt Larsen</i> : Latin IV M., I—III G., Religion I G., I—IV M., Dansk I G.—III G. .	35	—
<i>Adjunkt, Dr. Kragh</i> : Matematik III Gm., II Gm., R., II M., Naturlære I Gm., IV M., II M., Naturkundskab I Gs.	33	—
<i>Adjunkt Garde</i> : Tysk I G.—III G., Historie I G.—III G., R., IV M., II M., Dansk IV M., Sanginspektion	35	—
<i>Adjunkt Andersen</i> : Kemi I Gm.—III Gm., Naturkundskab III G., II G., I Gm., Geografi R., IM, Naturhistorie R., I—IV M. .	32	—
<i>Timelærer cand. mag. Bach</i> : Engelsk I—III G., Historie III M.	24	—

Ved Pastor Bruun-Rasmussens Forflyttelse overtog Stiftsprovst Kemp midlertidig dennes Undervisningstimer, der fra 1ste Februar overtoges af *Pastor Gotfredsen*.

Skydeøvelserne med II G., III G. og R. ledes af Gymnastiklærer *Kildegaard* sammen med Inspektor.

Inspektor er Adjunkt *Garde*, Inspektrice Frk. *Sørensen*, Regnskabsfører Overlærer *Beyerholm* og Bibliotekar Overlærer *Møller* (Biblioteket er aabent for offentligt Udlaan Mandag, Onsdag, Lørdag Kl. 2—2 1/2).

Under 11te Januar meddeltes Frk. *Sørensen* Permission fra Midten af Januar til 1ste Juli; i den Tid overtoges hendes Timer med Ministeriets Approbation af Adjunkt *Andersen*, Fru Adjunkt *Larsen*, Frk. *Aage*, Frk. *Mimi Nielsen* og Lærer *Danevig*. Under cand. mag. *Bachs* Sygdom og efter hans Død overtoges hans engelske Timer af Frk. *Mimi Nielsen* og Timerne i Historie af Overlærer *Thomsen* for Resten af Skoleaaret.

2. Oversigt over Aarets Arbejde:

Dansk.

- IM. Slomanns Læsebog, III. Analyse efter O. Langes Øvelsesstykker, 1—50. — Nogle Digte udenad. Oplæst for Klassen: Hostrup: Genboerne. Hauch: Søstrene paa Kinnekullen. Nogle Eventyr af H. C. Andersen og C. Ewald og andre Smaafortællinger. En Diktat eller Genfortælling om Ugen.
- II M. Agerskov og Rørdam: Dansk Læsebog for Mellem-skolen, S. 16—164. Analyse efter O. Langes Sprog-lære, 51—73. Nogle Digte udenad. Oplæst for Klas-sen: H. C. Andersen: Mit Livs Eventyr (Brudstykker), Heiberg: Alferne. Hostrup: Genboerne. Hauch: Sø-strene paa Kinnekullen. Ingemann: Det forbandede Hus, De fortryllede Fingre. Oehlschläger: Frodes Drapa. — Ugentlig to Stile, Diktat, Genfortælling, Fristil.

III M. Oplæsning efter Agerskov og Rørdams Læsebog for Mellemskolen, S. 135—241, og Genfortælling særlig af „Ristestenen“ og „Hosekræmmeren“. Udenad. Nogle af Fædrelandssangene. Nordisk Mytologi efter S. Müllers Grundtræk af Mytologien. Analyse efter O. Langes Sproglære med Øvelsesstykker. — Oplæst: Langsted: „Hjemløs“; Winther: „To Venner“; Oehlschläger: „Ørvarodds Saga“ og „Den lille Hyrdreng“; Bergsøe: „Den gamle Terrin“; Rist: „Den gamle Kaptain“ og „Den lille Hornblæser“. — 1 Stil ugentlig (Fristil, Genfort. og Diktat). — Svensk efter P. Christensens Læsebog, S. 5—11, 13—15, 19—27 og 29—37.

IV M. Oplæsning og Genfortælling efter Agerskov og Rørdams Læsebog for Mellemskolen: S. 203—94, 320—26, 331—333, 394—400. Der er givet kortfattede Meddelelser om Forfatterne. Paa samme Maade gennemgaaet Hauch: „Søstrene paa Kinnekullen“; Drachmann: „Dreven af“, Bjørn Sivertsens Brudfærd, (Brudstykker), Den store Bjørns Endeligt. Oplæst for Klassen: Oehlschläger: „Dronning Margareta“. Øvelser i Analyse og Tegnsætning efter Olaf Lange. Sammenhængende Øvelsesstykker. — 1 Stil ugentlig (Fristile, Genfortælling, Diktat). — Svensk efter P. Christensens Læsebog, læst og repeteret S. 67—96. Hver af Klassens 17 Disciple opgiver ét af følgende Værker: Holberg: „Jeppe“, „Politiske Kandestøber“, Oehlschläger: „Axel og Valborg“, „Dronning Margareta“, Heiberg: „Elverhøj“, „Syvsoverdag“, Hertz: „Sparekassen“, Winther: „Hjortens Flugt“, Ingemann: „Valdemar Sejr“. „Erik Menveds Barndom“, Paludan-Müller: „Abels Død“, H. P. Holst: „Lille Hornblæser“, Hostrup: „Genboerne“, „En Spurv i Tranedans“, Bergsøe: „Fra Piazza del Popolo“, Helms: „Soldaterliv“, Bjørnsen: „En glad Gut“.

Realkl. Af Olaf Langes Læsestykker for Realklassen er læst Side 5—31, 34—69, 76—80, 108—117, 127—137,

- 140—153. — Desuden Holberg: „Erasmus Montanus“, Ewald: „Fiskerne“, „Hundemordet“, „Smeden og Bageren“, Oehlenschläger: „Palnatoke“, Hejberg: „Elverhøj“, Bodenhoff: „Fra Danevirke til Als“, noget af Andersens: „Mit Livs Eventyr“ ved A. Sørensen. Deraf opgives til Eksamen: Langes Læsestykker, S. 15—19, 34—51, 58—69 og 127—137; endvidere „Fiskerne“, „Palnatoke“ og „Elverhøj“. Grammatik og Analyse efter Langes Øvelsesstykker. I Reglen en Fristil ugentlig eller hver anden Uge; af og til Diktat.
- I G. Læst og gennemgaaet Holberg: „Jakob von Thyboe“, Wessel: „Kærlighed uden Strømper“, Baggesen: „Kallundborgs Krønike“, Oehlenschläger: „Hakon Jarl“, Blicher: „En Landsbydegns Dagbog“, Hauch: „Tiberius“, Heiberg: „Aprilsnarrene“ og „Syvsoverdag“, Hertz: „Svend Dyrings Hus“, Hostrup: „Genboerne“. 15 Stile. — Agerskov og Nørregaards svenke Læsebog, S. 5—20, 32—74, 124—140.
- II G. Bertelsens oldnordiske Læsebog S. 1—24, 38—42; sammes Sproghistorie, S. 1—60, ca. 25 Folkeviser efter Olriks Samling. Litteraturhistorien fra Holberg til Oehlenschläger efter Rønning; tilsvarende Litteraturprøver efter Agerskov og Rørdams Udvalg. 15 Stile.
- III G. Efter Rønnings Bog dansk og norsk Litteraturhistorie forfra til Holberg og fra Oehlenschläger til Nutiden. Læst Oehlenschläger: „St. Hans Aften Spil“, Hejberg: „En Sjæl efter Døden“; Paludan Müller: Stykker af „Adam Homo“; Ibsen: „Hærmændene paa Helgeland“, Henrik Pontoppidan: „Minder“. Af Agerskov og Rørdam: Dansk Litteratur. I, Side: 12—24, 27—32, 44—48, 58—62, 128—31, 184—94, 217—31, 233, 236—8, 250—3, 259—64, 269—75, 278—90, 293, 295, 296—8, 300—6, 309—12, 313, 315—337, 346—9. II, 7—8, 16—37, 73—85, 98—121, 210—3, 225—8, 233—70, 279—81, 295—311, 314—21, 323—34, 339—49, 368—88, 403—8, 433—42, 451—6, 481—91, 495—500, 520—45, 596—99, i alt 348 Sider. Bertelsens Sprog-

historie, S. 66—77, 80—82, 91—95, 103—8. Agerskov og Nørregaard: Svensk Læsebog, S. 11—20, 95—103, 118—30. Repeteret, hvad der skal opgives til Eksamen af dette og de foregaaende Aars Pensa. 12 Stile.

Latin.

IV M. Forchhammers Læsebog, Listovs Udgave af Cornelius Nepos: Themistocles, Aristides, Pausanias, Epaminondas, Pelopidas. Formlæren efter Madvigs Grammatik.

I Gs. Cornelius Nepos: Miltiades, Aristides, Epaminondas, Agesilaus. Østergaards Læsebog, S. 1—4, 6—16, 18—22, 25—36, 42—47. Madvigs Grammatik benyttet.

II Gs. Ciceros Tale for S. Roscius, Kap. 29—53. Østergaards latinske Læsebog, S. 1—16, 18—36, 42—54, 59—65. Madvigs Grammatik benyttet.

III Gs. Gertz' Udvalg af latinske Forfattere fra Middelalderen, S. 11—28, 33—44, 53—68, 79—88, 105—106, 111—112. Repeteret, hvad der skal opgives til Eksamen.

Til Eksamen opgives Østergaards latinske Læsebog, S. 50—71. Ciceros fjerde Tale mod Verres, Kapp. 25—41. Gertz' Læsebog S. 11—28, 53—68, 79—83.

Oldtidskundskab.

I G. Odysseen, V, VI, IX, X, XI, XII. Herodot ved Hude, Hefte I, Sofokles' Aias. Cicero, for det mannlige Lovforslag. Mytologi efter Sechers Bog (med betydelige Overspringelser).

II G. Odysseen, IV, XIII (undt. v. 126—187), XIV, XV (undt. v. 223—255). Sophokles, Elektra. Aristophanes, Frøerne. Cicero, katilinariske Taler. Den græske Arkitekturs Udvikling efter Luckenbachs Billeder.

III G. Iliaden, I, III, VI. Sofokles, Kong Oedipus. Herodot ved Hude, 2det Hefte. Platon, Apologi. Demosthenes, 3dje filippiske Tale. — Græsk Mytologi i kortfattet Meddelelse; delvis med Benyttelse af Sechers Bog.

Fransk.

- IVM. Henr. Madsen, Læsebog for ældre Begyndere. 2den Udg. S. 1—70. Skriftl. og mundtlige Øvelser i Henhold til det læste.
- Realkl. Henr. Madsen, Læsebog, 1ste Udg., S. 66—95. Bruno, le tour de la France, S. 1—55. Lejlighedsvis skriftl. Øvelser.
- I Gm. Henr. Madsen, Læsebog, 1ste Udg., Side 66—95, Bruno, Francinet, S. 1—35. Skriftlige Øvelser som Realklassen.
- I Gs. Jespersen og Stigaard, Læsebog, S. 1—98. Bruno, Francinet, S. 1—35. En Time ugentlig skriftlige og mundtlige Øvelser i Tilslutning til det læste.
- II G. Duruy, hist. de France, S. 30—150; Bruno, Les enfants de Marcel, S. 35—175 (Velh. & Klasing). En Gang ugentlig skriftl. Øvelser som i I G.
- III G. Michaud, croisades (50 S.); Marie Robert-Halt, histoire d'un petit homme (50 S.); Andr. Theuriet, récits tendres; Chuquet, guerre de 1870/71; Racine, Iphigénie. — Skriftl. Øve'ser en Gang ugentlig som i de foregaaende Klasser.

Tysk.

- IIM. Tysk Billed-Elementarbog af Helga Larsen: Forfra til S. 64; Versene lært udenad. Det til Bogen hørende Billedatlas er anvendt til Indøvelse i Lyd- og Sproglære og til Samtaler. 1 Hjemmestil om Ugen.
- IIIM. Samme Læsebog fra S. 64—Bogen ud. Der er fortsat efter samme Metode som i IIM. De fleste Vers lært udenad. 1 Hjemmestil om Ugen.
- IVM. Tysk Læsebog af Chr. Sarauw, S. 5—71. Til kursorisk Læsning paa Skolen er anvendt „Die Karawane“ af Wilhelm Hauff. Repeteret Helga Larsens „Tysk Billed-Elementarbog“. Samtaler paa Tysk over de til Elementar-Bogen hørende Billeder. En Hjemmestil om Ugen.
- Realk. Statarisk: Ingerslev og Vibæk: Tysk Læse- og

Lærebog for Realklassen, S. 1—42, 61—65, 113—133.
 Cursorisk og som Maanedslæsning: Samme Læsebog,
 S. 42—61, og E. v. Wolzogen: Die Gloria-Hose. 1
 2 Timer om Ugen Oversættelse fra Dansk til Tysk
 efter Kapers Stiløvelser. 2 Hjemmestile om Ugen.

I Gm. Ingerslev & Vibæk: Tysk Læse- og Lærebog for
 Realkl., S. 1—5, 27—35, 113—133, 137—165. Meyer:
 Deutsche Gespräche, Stk. 26—47. Vibæks Sprog-
 lære for Gymn. Maanedslæsning efter ovennævnte
 Læsebog, S. 5—27 samt efter Hauffs Märchen (Das
 Wirtshaus im Spessart).

I Gs. Statarisk: Ingerslev og Vibæk: Deutschland, I, S.
 23—28, 101—24. II, S. 51—66. Franzos: „Wunder-
 kinder“ des Ghetto. Robert Koenig: Abriss der deut-
 schen Literaturgeschichte: Lessing, Goethe og Schiller.
 Cursorisk: Saure: Erzählungen nach deutschen
 Klassikern, S. 74—93. Maanedslæsning: Bech-
 tolsheimer: Das Hungerjahr. Som Grundlag for Sam-
 taler: Deutschland I, S. 23—28. II, S. 51—59. —
 Sproglæren repeteret efter Vibæk for Gymn. — 1
 ugentlig Stil (Genfortælling eller Overs. fra Dansk til
 Tysk efter Kapers Stiløvelser for de højere Klasser).

II Gs. Statarisk: Ingerslev & Vibæk: Deutschland, I,
 S. 186—206. II, S. 1—14, 45—66, 70—78, 88—95,
 113—119. Th. Storm: Psyche. Franzos: Kossowicz's
 Rache. Meyr: Sieg des Schwachen. Udvalg af
 Goethes „Faust“. Sudermann: Des Hausfreunds Syl-
 vesterbeicht. Cursorisk: Saures Erzählungen nach
 Dramen deutscher Klassiker, S. I—XIV, 3—13, 94—
 111. — Maanedslæsning: Hauff: Lichtenstein, S.
 86—342. — Som Stof til Samtaler er benyttet Goe-
 thes Liv og Digtning (efter Jantzens Literaturgeschichte)
 samt Franzos: Kossowicz' Rache, Deutschland I, Side
 112—116, Saures Erzählungen, S. 74—81. — 1 ugent-
 lig Stil: Genfortælling eller Oversættelse fra Dansk
 til Tysk (efter Kapers Stiløvelser for de højere Klas-
 ser). — Vibæks Grammatik for Gymnasiet.

III Gs. Statarisk: Ingerslev & Vibæk: Deutschland, II, Side 14—45, 66—70, 78—87, 95—104, 146—151. Schiller: Wallensteins Lager (med Prolog). 7 lyriske Digte og Ballader. Meyr: Sieg des Schwachen. — Cursorisk: Saures Erzählungen: S. 157—74. — Maanedslæsning: Hackländer: Soldatenleben im Frieden (48 Sider), Lenau: Savonarola. — Som Stof til Samtaler er benyttet Schillers Liv og Digtning (efter Jantzens Literaturgeschichte) samt Deutschland I, S. 186—200. — Vibæks Gramm. for Gymn. — I ugentlig Stil (Overs. efter Kapers Stiløvelser for de højere Klasser eller Genfortælling).

Til Eksamen opgives: Det ovenstaaende af Schiller samt Deutschland, II, S. 78—87, 95—104, 146—151. — Som Stof til Samtaler: Deutschland I, S. 23—28, 101—124, 186—200.

Engelsk.

- I M. Andersen og Panduro, Begynderbog, oversat, genfortalt og stavet mundtlig eller skriftlig paa Klasse-tavlen. Lært nogle af Versene udenad.
- II M. Andersen og Panduro, Engelsk i Mellemskolen, S. 1—42. Oversættelse, Genfortælling og Samtale paa Engelsk om det læste. Staveøvelser. Jespersens Begyndergrammatik. Cursorisk læst i Uncle Tom's Cabin (Books for the Bairs, Nr. 65).
- III M. Andersen og Panduro, Eng. i Mellemskolen, S. 47—95, Oversættelse, Genfortælling og Samtale om det læste, Jespersens Gram. Cursorisk læst i Gulliver's Travels (Books for the Bairs, Nr. 11).
- IV M. Bøgholm og Madsen, Læsebog for Mellemskolen, S. 125—149, („The Speckled Band“), og Jespersen, Læsestykker, S. 21—56, hviket opgives til Eksamen. Endvidere er cursorisk læst Jespersens Læsestykker, S. 1—20 og 68—78 og af Madsen og Grønbæks Øvelser, S. 29—39 mundtlig oversat og delvis stavet.

- Realk. Jespersen, Læsestykker, S. 104—139 og 140—179, hvilket opgives til Eksamen. Kursorisk er læst: Six Stories from Engl. History, (Books for the Bairns, Nr. 31) og af Marryat: The Children of The New Forest, c. 50 Sider. Jespersens Begyndergrammatik og „Spoken English“ til Stk. 47.
- I Gm. Bøgholm og Madsen, Læsebog, S. 29—92, 105—117.
- I Gs. Jespersen, The England and America Reader, S. 1—26. Grant Allen: An African Millionaire, S. 7—60, Conan Doyle: Uncle Bernac, S. 7—70, Lyall: The two Miss Jeffreys. — Hjemmestile.
- II Gm. Bøgholm og Madsen, Læsebog, S. 125—139, 185—218, 251—288.
- II Gs. Adolf Hansen, Udvalg af Engelske Digtere, II. Conan Doyle: Uncle Bernac, S. 7—56. Grant Allan: An African Millionaire, S. 1—59, Jespersen, The England and America Reader, 13—26, 135—153, Coleridge: The ancient mariner, Southey: Shorter poems, Macaulay: Biogr. Essays, 109—127, 156—200. — Hjemmestile.
- III Gm. Bøgholm og Madsen, Læsebog, S. 121—141, 185—218, 251—288. — Til Eksamen opgives: Side 50—76, S. 105—117.
- III Gs. Thackeray: Vanity Fair, S. 9—96. Ad. Hansen, Udv. af eng. Digtere, II, S. 2—50, 59—ud. Shakespeare: Julius Caesar. Wordsworth: Shorter poems, Southey do., Longfellow do., Coleridge: The ancient mariner, John Ruskin: Sesame and Lillies (kun Sesame). Ad. Hansen, Litteraturhistorie. Læst paa egen Haand Mrs. Gashell: Crawford. — Hjemmestile.

Historie.

- I M. Ludvig Schmidts Lærebog, I, Oldtidens Historie; Middelalderens til Norden.
- II M. Ludvig Schmidts Lærebog, I—II, fra Normanner-togene til Norden i Reformationstiden.

- III M. Samme Lærebog, 1ste Del, Forfra til „Rom i den ældste Tid“, S. 1—37. — Af 2den Del fra „Ludvig den 14de“ indtil „Frankrig 1815—1870“, S. 72—156.
- IV M. Ludvig Schmidts Lærebog for Mellemskolen, II Læst og repeteret fra Revolutionen Bogen ud.
- Realk. P. Munch: Revolutionen og Napoleonstiden. Af P. Munch: Mindre Lærebog i Samfundskundskab, Statsstyrelsen, Embedsstanden og Kommunestyrelsen, Retsplejen, Ejendommenes og Indtægternes Fordeling.
- I G. P. Munch: Lærebog i Verdenshistorie, I. Ottosen: Nordens Historie forfra til 1387.
- II G. Munch: Verdenshistorie, II, 1500—1815, Ottosen: Nordens Historie 1387—1815. Som Speciale er gennemgaaet: Dronning Elisabeth af England.
- III G. Munch: Verdenshistorie, II, Læst og repeteret fra c. 1815 ud. Repeteret 1789—1815. Ottosen: Nordens Hist. Læst og repeteret c. 1815 ud. Repeteret c. 1770—1815. — Repeteret oversigtsmæssigt: Specialet Florens under Medicierne. — Læst og repeteret Munch: Samfundskundskab: Afsnittene om Statsstyrelse, Embeds- og Kommunestyre, Retspleje, Ejendommenes og Indtægternes Fordeling.

Religion.

- I M. Assens mindre Bibelhistorie forfra til Salomon. Balslevs Lærebog: de ti Bud. Salmer efter Holms Udvalg, Nr. 22, 37, 50, 51, 54, 81.
- II M. Bibelhistorie fra Salomon til den samaritanske Kvinde. Lærebog fra Synden til Syndernes Forladelse. Salmer Nr. 6, 22, 46, 50, 51, 54.
- III M. Bibelhistorie fra Jesu første offentlige Virksomhed til Jesus for Pilatus, Lærebog, 3die Artikel, Fader vor og Sakramenterne. Salmer Nr. 51, 54, 64, 81, 83, 94, 95.
- IV M. Bibelhistorie fra Jesus for Pilatus til Bogens Slutning. Repeteret det ny Testament. Salme Nr. 93.

- Realkl. Marcus Evangelium, Stykker af Kirkens Historie, særlig fremragende Personer i Oldkirken og Middelalder og nyere Tid.
- I G. Marcus Evang., Stykker af Pauli Breve, begyndt paa Kirkehistorien.
- II G. 1ste Peters Brev, Kirkens Historie i Oldtid, Middelalder og under Reformationen.
- III G. Johannes' 1ste Brev, Kirkens Historie fra Reformationen til Nutiden.

Geografi.

- I M. Andersen og Vahl: Geografi for Mellemskolen, I. Forfra til Holland.
- II M. Andersen og Vahl: Geografi for Mellemskolen, I. Fra Frankrig Bogen ud. Hele Bogen repeteret.
- III M. Andersen og Vahl: Geografi for Mellemskolen, II. Afrika, Asien og Ausralien.
- IV M. Andersen og Vahl: Geografi for Mellemskolen, II. Danmark, Norge og Sverrig.
- Realk. Andersen og Vahl: Geografiske Hefter for Realklassen, I. Meget kortfattet Repetition af Europas politiske Geografi.

Naturhistorie.

- I M. Balslev og Andersen: Zoologi for Mellemskolen, I, Pattedyrene. Balslev og Simonsen: Botanik for Mellemskolen, 1ste Hefte.
- II M. Balslev og Andersen: Zoologi for Mellemskolen, I, Fugle, Krybdyr og Padder. Balslev og Simonsen: Botanik for Mellemskolen, 2det Hefte.
- III M. Balslev og Andersen: Zoologi for Mellemskolen, I og II, Fra Klappærslangen til Krebs. Balslev og Simonsen: Botanik for Mellemskolen, 3die Hefte.
- IV M. Balslev og Andersen: Zoologi for Mellemskolen, II, Fra Bløddyr Bogen ud. Balslev og Simonsen:

Botanik for Mellemskolen, 4de Hefte. Rasmussen og Simonsen: Organisk Kemi for Mellemskolen.

Realk. Balslev og Andersen: Zoologi for Realklassen.

Balslev og Simonsen: Botanik for Realklassen.

Naturkundskab.

I Gm. Vahl: Geografi for Gymn. mat.-naturv. Linie. Forfra til Atmosfæren.

I Gs. Heegaard, Vahl, Krogh: Naturkundskab for Gymnasiets spr. Linier, I, Astronomi. Sundorph: Elementær Elektroteknik for Realklassen.

II Gm. Kruuse: Kortfattet Celle og Vævslære. Krogh: Fysiologi for Gym. mat. Retning.

II Gs. Heegaard, Vahl, Krogh: Naturkundskab for Gym. sprogl. Linier, II.

III Gm. Hovedtrækkene af Oceanografien, Klimatologien og Plantegeografien samt Erhvervskulturens vigtigste Udviklingstrin.

III Gs. Danmarks Geologi efter Lærerens Meddelelser. Hovedtræk af Klimatologien og Plantegeografien efter Heegaard, Vahl, Krogh: Naturkundskab for Gym. spr. Linier.

Matematik og Regning.

I M. Petersen og Røtting: Regnebog I, forfra til det metriske System.

II M. Petersen og Røtting: Regnebog I, fra det metriske System Bogen ud. Jul. Petersen: Aritmetik for Mellemskolen forfra til Division. Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen forfra til Konstrukti. n.

III M. Petersen og Røtting: Regnebog I (Renter og Forhold) og II, forfra til Ligninger (Halvdelen af Bogen). Jul. Petersen: Aritmetik for Mellemskolen, Ligninger, Proportioner. Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen, Periferivinkler—til Lighedannethed. 1 Sæt Opgaver om Ugen.

IV M. Petersen og Røtting: Regnebog II (fra Veksler Bogen ud). Foldberg: Aritmetik for Mellemskolen.

fra Potens Bogen ud (pag. 40—96). Foldberg: Geometri for Mellemskolen, fra „Ind- og omskrevne Cirkler“ Bogen ud. 1 Sæt Opgaver om Ugen.

Realkl. Foldberg: Aritmetik og Regning for Realklassen. Foldberg: Geometri for Realklassen. Hjemmeopgaver to Gange ugentlig.

I Gm. N. Nielsen: Lærebog i Algebra, Kap. I—VI, VII og VIII til § 50. O. Kragh: Plangeometri § 1—19, 20—22. N. Nielsen: Trigonometri. To Gange ugentlig Hjemmeopgaver.

I Gs. N. Nielsen: Mindre Lærebog i Aritmetik og Algebra, forfra til Logaritmer (pag. 1—42). O. Kragh: Geometri for Gymnasiets sproglige Linier, forfra til lignedannede Figurer (pag. 1—37). Jævnlig Hjemmeopgaver.

II Gm. O. Kragh: Lærebog i analytisk Plangeometri. O. Kragh: Lærebog i Plangeometri fra „Lignedannethed“ Bogen ud. N. Nielsen: Lærebog i Algebra fra Komplexe Tal Bogen ud. N. Nielsen: Lærebog i Infinitesimalregning. To Gange ugentlig Hjemmeopgaver.

II Gs. N. Nielsen: Mindre Lærebog i Aritmetik og Algebra, Logaritmer, ekspon. Ligninger, Rentesregning (42—56), O. Kragh: Geometri for Gymn. spr. Linier: Areal, Kordeberegning, Trigonometri (54—73 og 106 130). Jævnlig Hjemmeopgaver.

III Gm. O. Kragh: Lærebog i Plangeometri: Cirkelperiferiens Længde, Cirkelens Areal. N. Nielsen: Lærebog i Infinitesimalregning. Samme: Lærebog i Stereometri, pag. 63—80 (Tillæget). Samme: Lærebog i Algebra, pag. 133—139. Samme: Lærebog i Trigonometri, 3die Kap. Hjemmeopgaver to Gange ugentlig.

III Gs. N. Nielsen: Mindre Lærebog i Aritmetik og Algebra: Rentesregning, Rækker, Annuiteter, Decimalbrøk (53—67). O. Kragh: Geometri for Gymn. spr. Linier: Arealer, Cirklen, Trigonometri (54—85 og 106—130). Jævnlig Hjemmeopgaver.

Naturlære og Kemi.

- I M. Rasmussen og Simonsen: Fysik for Mellemskolen, I, til Magnetisme.
- II M. Rasmussen og Simonsen: Fysik for Mellemskolen, I, Magnetisme og Elektricitet. Samme Forfattere: Kemi forfra til Salte.
- III M. Rasmussen og Simonsen: Fysik for Mellemskolen, II, forfra til Lyset (pag. 1—40), Kemi forfra til Saltene.
- IV M. Rasmussen og Simonsen: Fysik for Mellemskolen, II, Bevægelse, Lys, Lyd og Elektricitet.
- Realkl. Sundorph: Fysik for Realklassen, III og IV Hefte samt Dampmaskinen efter frit Foredrag.
- I Gm. Barmwater: Astronomi, 1ste Del. Samme: Varmelære. Samme: Optik til Farver. Efter Sundorph og Christensens Bog c. 15 Øvelser.
- Kemi. Rasmussen: Kemi for Gymnasiet, Stk. 1—30. Tilsvarende Elev-Øvelser udført i Laboratoriet.
- II Gm. Ellingers Lærebog i Mekanisk Fysik, do. Lærebog i Magnetisme og Elektricitet. Tilsvarende Elev-Øvelser udført i Laboratoriet.
- Kemi. Rasmussen: Kemi for Gymnasiet, Stk. 29—71. De tilsvarende Elev-Øvelser udført i Laboratoriet.
- III Gm. Ernst' Elektricitet og Magnetisme: Barmwaters Astronomi (hvoraf den første Trediedel allerede var læst tidligere); Petersen og Forchhammer: Bevægelseslæren.
- Kemi. Rasmussen: Kemi for Gymnasiet: fra Stk. 65—100. Tilsvarende Øvelse udført i Laboratoriet.

Tegning.

- I M. Frihaandstegning efter Andersens Vægtavler og Modeller.
- II M. Frihaandstegning efter Andersens Vægtavler og Modeller.
- III M. Frihaandstegning efter Andersens Vægtavler og Modeller og Brugsgenstande. Lidt Farvelægning er

øvet. Nogle af Eleverne har tegnet efter Naturgenstande, f. Eks. Blomster og Frugter.

Skydning.

Disciplene i VI Klasse og II G har før Sommerferien i 1909 haft Skydeøvelser 10 Gange. Der er skudt 5 Gange i Skolegaarden med Fodfolksgevær Model 1889, med formindsket Krudtladning, og 5 Gange paa Skytteforeningens Bane ved Vesterskov, dels med Anlæg, dels i frit Anslag, saavel i staaende som i liggende Stilling. Deltagerne har været 21.

Ved Præmieskydningen, der afholdtes den 22. Juni 1909, var Afstanden 300 Alen. Der blev afgivet 3 Skud i liggende og 2 i staaende Stilling. Første Præmie (en Lawn-Tennis-Catcher) blev vundet af *Rudolf Bertouch-Lehn* (VI), med 32 Points, anden Præmie (Bauditz: Absalons Brønd) af *Aage Finsen* (VI), med 32 Points, tredie Præmie (Kaalund: Digte) af *Andreas Joensen* (VI) med 25 Points.

Resultatet af Skydningen i dens Helhed vil ses af nedenstaaende Oversigtstabel. Den almindelige Fodfolksskive 1—8 er benyttet ved Skydning paa 100 Alen og derover, og der er givet et Point for Træffere. Ved Skydning med formindsket Krudtladning paa 15 Alens Afstand er benyttet en Ringskive med Inddeling 1—4, men uden Tillæg for Træffere.

Det bemærkes, at der ikke har været afholdt Skarpskydningsøvelser i Efteraaret paa Grund af Skydebanens Flytning.

Med	Afstand i Alen	Antal Skud	Antal Træf- fere	Total- sum af Points	Gennem- snits- points
Gevær-Model 1889 (for- mindsket Krudtladning)	15	230	219	709	3,08
Gevær-Model 1889 Skarpskydning	300	524	447	2441	4,677

Gymnastik.

Drengene. Hertil er anvendt 25 Timer om Ugen fordelt paa 6 Hold med 4 Timer paa hvert og en Time for ikke syngende Disciple. Følgende Klasser har dannet Holdene: III og II G.; I G.; Realkl. og IV M.; III M.; II M.; I M. Gymnastiksystemet ved Kommissionen af 1889 er øvet.

Den 16. April holdtes Gymnastikopvisning. Disciplene vare fordelte i to Hold; de 3 første Mellemlklasser i første Hold og IV M., R. og de 3 Gymnasieklasser i sidste Hold. III og II G. viste tillige Hugging. Den hele Opvisning — Pigeholdet iberegnet — varede 1 Time og 35 M.

Foraar og Efteraar, naar Vejret tillader det, spilles Fodbold, III og II G. spiller tillige Tennis.

Efteraaret 1909 deltog Skolen i følgende Fodboldkampe og vandt dem alle.

Den $9/10$ Maribo Realskole 3. M. og Latinskolens 3. M. 1 Maal mod 9.

Den $23/10$ Bogø Realskoles ældre Hold og Latinskolens tilsvarende. 0 Maal mod 3.

$24/10$ Boldklubben 1901's 2. Hold og Latinskolens ældste. 1 Maal mod 4.

$25/10$ Nykjøbing Realskoles ældste Hold og Latinskolens tilsvarende. 0 Maal mod 6.

Om Sommeren øves Svømning i alle Gymnastiktimerne, naar Vandet er 12° R.

Ved Sæsonens Slutning var $93 \frac{9}{10}$ af Drengene Frisvømmere.

Pigerne. Hertil anvendes 4 Timer om Ugen fordelt paa 2 Hold med 2 Timer paa hvert Hold.

Holdene er dannet af følgende Klasser: I, II, III Mellemlklasse. IV M., R. og I, II, III G. Gymnastiksystemet ved Kommissionen af 1889 er øvet.

Den 16. April holdtes Gymnastikopvisning. Disciplene var samlet paa eet Hold.

Foraar, Sommer og Efteraar spilles Langbold, naar Vejret tillader det.

Sang.

6 Timer er anvendt ugentlig, deraf 1 til Sammensang for hele Skolen. Undervisningen er ført efter Planen for Sangundervisningen.

Haandarbejde.

- IM. 1 Pose med forskellige Stingøvelser og Sømme.
1 Strømpe.
- II. 1 Barnekjole med Hulsømborter. 1 Strømpe.
- III. 1 Chemise. 1 Strømpe.
- IV. 1 Bluseliv med Hulsømborter og Læg. Tegnet Mønster til Livet. 1 Par Halvstrømper.

VI. Skoleunderstøttelser.

A.

De, der vil søge om fri Skolegang eller Stipendium for deres Børn, maa straks ved Skoleaarets Begyndelse hos Rektor afhente trykte Skemaer og tilbagelevere disse i udfyldt Stand inden den 1. September.

For den, der allerede har nydt Understøttelse, behøves ny Ansøgning først ved Oprykning til Gymnasiet.

Disciplen maa have gaaet et Aar i Skolen, inden der kan ventes nogen Understøttelse.

I dette Skoleaar har Ministeriet efter Skolens Indstilling tildelt efternævnte Disciple følgende Understøttelser.

Fri Undervisning og 100 Kr. at oplægge: Marie Hansen (II G.), K. Gotthardt (II G.), J. Pedersen (II G.) og P. A. Jensen (II G.).

Fri Undervisning og 75 Kr. at oplægge: R. Rasmussen (I G.), R. Kæstel (I G.), P. Hansen (I G.) og E. Bardram (I G.).

Fri Undervisning: V. Krogh (III G.), O. Rasmussen (II G.), S. Joensen (R.), A. Høyer (R.), Anna Louise Estrup (IV), H. Pedersen (IV), Gerda Willadsen (IV), J. N. Meyer (IV), V. Larsen (IV), M. Johansen (IV), Erna Hansen (III), H. Rosenstand (III) og S. A. Christensen (II G.), den sidste som ekstraordinær Gratist.

Undervisning for halv Betaling: Johanne Larsen (I G.), I. Freuchen (I G.), Asta Gruhn (III), O. Rasmussen (III), Anna Rasmussen (III) og V. Joensen (II).

Pengeunderstøttelser at udbetale ved Likvidation i Skolepengene: A. Møller (III) 108 Kr., A. Clausen (III) 96 Kr., Martha A. Jensen (IV) 72 Kr., Joh. H. Andersen (III) 72 Kr., L. Gudmand-Høyer (III G.) 70 Kr., A. Jepsen (III G.) 70 Kr., Christine Andersen (R.) 70 Kr., Fritzia Larsen (R.) 70 Kr., Magda Høyer (II) 54 Kr., A. Pille (III) 48 Kr., Ellen Bjerregaard (II) 48 Kr., S. Veibel (II) 48 Kr., K. A. Jensen (R.) 40 Kr., S. Fold (R.) 40 Kr.

Endvidere ekstraordinært af Stipendiefondens Overskud K. Petersen (III G.) 168 Kr., Inger Gested (III) 72 Kr., T. Andersen (fra 1ste Jan. 1910) (II) 60 Kr. og Ella Dresler (fra 1ste April 1910) 40,50 Kr.

De to Portioner af det *Moltke'ske* Legat for Sønner af kgl. Embedsmænd (38 Kr. halvårlig) oppebæres af Aug. E. Jepsen (III G.) og Hans Ulrik Møller (I G.).

Det *Blicher'ske* Legat (35 Kr.) blev af Skoleraadet i i Juni 1909 tildelt Hans Jørgensen af daværende VI Kl.

B.

De Understøttelser af Skolens *Stipendiefonds Overskud*, der årlig uddeles til Studenter, som er dimitterede fra Skolen i de nærmest forudgaaende Aar, har Ministeriet i dette Skoleaar efter Rektors Indstilling tildelt efternævnte Studenter:

Stud. polyt. Povl Petersen (3die Gang), stud. jur. Mørup (2den Gang), stud. jur. Selchau (1ste Gang), stud. polyt. H. K. Rasmussen (1ste Gang), stud. jur. H. A.

Jørgensen (1ste Gang), stud. polyt. V. T. Lange (1ste Gang), stud. jur. A. Joensen (1ste Gang) og stud. jur. J. L. V. Jørgensen (1ste Gang).

Ansøgning om disse Understøttelser, i den ved Universitetet brugte Form og ledsaget af Eksamensbeviser og Flidsattester i bekræftet Afskrift samt af Oplysninger om Formuesomstændigheder (*testimonium paupertatis*), indgives til Rektor inden Midten af September Maaned, stilet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsen.

VII. Bibliotek og Samlinger.

I. Bøger, anskaffede for Skolekassens Regning eller skænkede af Ministeriet † og andre*.

- * Aarbøger for nord. Oldkyndighed og Hist. XXIII, 4; XXIV, 1.
 Aarhundrede, Det ny, red. af P. Levin og P. Munch, 6. Aarg., 7—15 sl.
 Addison, J., Ten of the De Coverey Papers. The Arnold Prose Books. Nr. 11. London.
 † Adlers, G., Orienteringsförmågan hos Steklar. Bilaga till Prg., Sundsvall 1909.
 † Adrian, S., Underhandlingarna i Prag 1648—49 ang. Westfaliska Freden. Prg. Malmø 1909.
 Andersen, V., Tider og Typer af dansk Aands Historie. Erasmus, 2den Bog, Det 18de Aarh. 1909.
 Arrhenius, S., Människan inför världsgåtan. Stockh. 1907.
 Auteurs célèbres, 9 B. Paris.
 Baggesen, J., Labyrinten, ved L. Bobé. (Mindesmærker af Danmarks National-Litteratur, udg. af V. Andersen, II). 1909.
 * Barry, A., Teacher's Prayer Book. London.
 * Beretning om Mødet 1909. De højere Almenskolers Lærerforening. 1910.
 Bing, J., Henrik Ibsen. (Mennesker, II). 1909.
 Bjørnstjerne Bjørnson, Naar den ny Vin blomstrer —. 1909.
 Boccaccio, Dekameron, illustr. Paa Dansk v. S. Prael. 1907.
 Brøndum-Nielsen, J., De gamle danske Dyrerim. Udg. for Univ.-Jubil. d. Samfund. 1908.
 † Börjeson, J. Livet i en judisk Koloni, enligt de senaste elefantinefynden. Frg. Karlstad 1909.

- * Carte géologique internationale de l'Europe par Beyschlag. Livr. VI. Berlin 1906.
- Correspondence, English familiar, extracted from the Herdin-Fearenside. Engl. Reader. Stockh. 1907.
- Danmarks Folkeminder, udg. af J. Olrik. Nr. 2, 3, 4 og 5. 1909—10.
- † Danmarks geologiske Undersøgelse. II, 17, 18, 19. 1909.
- † Danmarks Statistik. Stat. Aarbog. 13. Aarg. 1908.
- † — — Stat. Meddelelser. 4. R. XXVII, 2—6; XXVIII, 2—6; XXIX, 1—5; XXX, 1—5; XXXI, 1—7.
- † — — Stat. Tabelværk. Litr. C. 3, D. 22—23.
- † Danielsson, O., Nogle Bemærkninger om en Gruppe algebriske Flader. Disp. 1909.
- * Digte, fortællende, fra Oplysningens Tidsalder v. A. Sørensen. (Dansk lærerforeningens Skoleudgaver af d. Forfat.). 1909.
- Drachmann, H., Poet. Skr. 69—74, sl.
- , A. B., Pindar som Digter og Menneske. (Stud. fra Spr. og Oldtidsfsk. Nr. 80). 1910.
- Feilberg, H. F., Bidrag til Ordbog for jyske almuesmål. 34—35.
- Folkeviser, Danske, ved A. Olrik og J. Falbe-Hansen. II. Saml. 1909.
- Grimm, J. u. W., Deutsches Wörterbuch. XIII, 8.
- Harpestræng, Gl. danske Urtebøger, Stenbøger og Kogebøger, 2.
- † Harts, N., Bidrag til Danmarks tertiære og diluviale Flora. Med Atlas. Disp. 1909.
- Heggtveit, H. G., Den norske Kirke i det 19. Aarh. 11.
- Holberg, L., Den pantsatte Bondedreng v. K. Bokkenheuser. (Dansk lærerforeningens Skoleudgaver af d. Forf.) 1909.
- * Holbergglitteratur i det Deichmanske Bibliotek. Krist. 1906.
- Houllévigie, L., L'évolution des Sciences. Paris 1908.
- Hunter, W. W., A short history of the Indian Peoples. 24de edit. Oxford 1907.
- Høffding, H., Danske Filosofer. 1909.
- Ibsen, H., Efterladte Skrifter, I—III, ved H. Koht og J. Elias. 1909.
- Idrætsbogen, red. af A. C. Meyer. 50. sl.
- Jensen, Kr. Sandfeld, Bisætningerne i moderne Fransk. 1909
- Jespersen, O., Større engelsk Grammatik. I. 1909.
- † Josephson, O., Om begreppet derivata och dess användning för studiet av enkla funktioner. Prg. Växjö 1909.
- Journal des Mathématiques élémentaires par H. Vuibert. 33 Année, 1908—09; 34. An. 1909—10, Nr. 1—11. Paris.
- † Jørgensen, E., Helgendyrkelse i Danmark. Disp. 1909.
- Kalkar, O., Tillæg til Ordbog til d. ældre d. Sprog. H. 1—3.

- † Katalog over Erhvervelsen af nyere udenlandsk Litteratur ved Statens offentlige Bibliotheker i 1908, udg. v. A. A. Bjørnbo. 1909.
- † Kronens Skøder paa Jordegods i Danmark fra Reformationen til Nutiden, udg. af Rigsarkivet v. F. J. West. II. 1908.
- Lie, Jonas, Eventyr. Krist. 1909.
- † Laursen, L., Kancelliets Brevbøger, udg. af Rigsarkivet 1588—92.
- Luckenbach, H., Kunst und Geschichte, 1. Th. Abbildungen zur alten Geschichte. 7. Aufl. München 1908. 12 Ekspl.
- * Linné, E. F. S., Danske malede Portrætter. En beskrivende Katalog. IX, 9—12.
- Martensen-Larsen, H., Tvivl og Tro. Oplevelser og Erfaringer. 1909.
- † Mathiesen, N., Bidrag til Kundskaben om de koldblodige Dyrs Fermenter. Disp. 1909.
- * Meddelelser om Danmarks Antropologi. 3. 1909.
- † Meddelelser ang. Sorø Akademi for Aarene 1899—1908, udg. af A. Barfod. 1909.
- Memoirer og Breve, udg. af J. Clausen og P. Fr. Rist. XI. (Af en gammel Hofmands Mindeblade). 1909.
- Mentz, A., Naturfredning, særlig i Danmark 1909.
- † Meyer, Kirstine, Temperaturbegrebets Udvikling gennem Tiderne. Disp. 1909.
- Mikkelsen, Kr., Dansk Ordføjningslære. 1—2. 1909.
- Møller, A., Haandbog i Sundhedspleje. 1909.
- † —, H., Indoeuropæisk-semitisk sammenlignende Glossarium. Kbh.s Univ. Festschrift. 1909.
- Nielsen's Kirkehistorie, fortsat af V. Ammundsen. II, 2, 1. 1909.
- † —, J. C., Iagttagelser over entoparasitiske Muscidelarver hos Anthropoder. Disp. 1909.
- Noreen, A., Vårt språk. Nysvensk Grammatik. 13—14.
- Norges Historie af A. Bugge og flere. 13—30.
- Olrik, H., Absalon, I—II. 1908—09.
- † Ostenfeld, J. S. M., Studier over Stemninger og Tilstande i Holsten (1815—30). Disp. 1909.
- † Oversigt over d. kgl. d. Videnskabernes Selskabs Forhandl. i 1908.
- † Pffannenstill, E., Laborationsövningar i Kemi. Bilaga. Prg. Nyköping, 1909.
- Plutarch, Udvalgte Biografier, overs. af K. Hude, udg. af Selsk. til hist. Kildeskr.s Oversættelse. 1, 1909.
- Postadressebog for Kongeriget Danmark, redig. af V. H. Finsen. 1909.
- † Ravn, O. E., Om Nominernes Bøjning i Babylonisk-assyrisk. Disp. 1909.

- Rémundar saga keisarasonar, udg. for Samf. til Udg. af gl. nord.
Litt. af S. Gr. Broberg. 1. 1909.
- Ricard, O., Kristus og hans Mænd. 1909.
- Rímnasafn, Saml. af de ældste isl. Rim ved F. Jónsson, udg. af
Samf. til Udg. af gl. nord. Litt. 4. 1909.
- Rønning, F., N. F. S. Grundtvig. I, 2; II, 1—2. 1908—09.
- Rørdam, K., Geologi og Jordbundslære. 2. Bind. Danmarks Geol.
1909.
- † Sachs, H., „Näktergalen från Wittenberg“, öfvers. af A. Åkerblom.
Bilaga. Prg. Jönköping 1909.
- Sange, Danske, saml. og udarb. for lige Stemmer af H. J. Lar-
sen. Fol.
- Salmonsens, ill. Konversationsleksikon for Norden. Supplement
XIX B., 1—17. 1909.
- Scharling, W., Handel, Værdi og Penge. 1—4. 1909.
- Schrøder, O., Timesedler til Brug ved Gymnastikundervisningen.
Odense 1908.
- † Simonsen, K., Goethes Naturfølelse. Disp. 1909.
- Skau-Bukhave, P., Minder fra mit Liv og min Tid. Aarhus.
1909.
- † Sohlberg, H., De meteorologiska observationerna i Strängnäs
1786—1844. Prg. Strängnäs 1909.
- † Strandén, G., Funktionsteoretisk undersökning af Pfaffs Diffe-
rentialekvation. Bilag. Prg. Borås 1909.
- Studier, Danske, Tidsskrift, udg. for Univers. Jubil. danske Samf.
ved M. Kristensen og A. Olrik. 1—4. 1909.
- Studier, fra Sprog- og Oldtidsforskning. Nr. 78—80.
- Sveriges National-Litteratur, 1500—1900, utg. af H. Schüek og R.
C. Berg o. a. B. III, XI, XVI og XIX. Stockh. 1909.
- Testamente, Det gamle, overs. af Fr. Buhl og J. C. Jacobsen o. fi.
15—30 sl.
- Vidriks saga af Bern, udg. for Samf. til Udg. af gl. nord. Lit. 4.
Tidsskrift, Gads danske Magasin, udg. af Chr. Gulmann og L.
Moltesen. 1909, 4—12; 1910, 1—3.
- † —, Historisk, red. af J. A. Fridericia. 8. R. II, 1—4.
—, Nord. for Filologi, XVIII, 1—4.
—, Theologisk. X, 4—6; Ny Række. I, 1—2.
- Tolstoj, L., N., Mein Glaube ved R. Löwenfeld. Leipzig 1902.
- † Torp, C., Bidrag til Læren om Berigelsesforbrydelserne. Kbh.s
Universitets Festskrift. 1909.
- Umschau, Die, herausg. v. J. F. Hechhold. XIV Jahrg. Nr. 1—12.
Frankf. am M. 1910.
- Universitets Matrikel, Kjøbenhavns, udg. af S. Birket-Smith.
III, 1—2. 4to.

- Warming, J., Haandbog i Danmarks Statistik. 1. 1909.
- Vergils Bucolica, overs. 1639 af P. Jensen Roskilde, udg. af V. J. v. Holstein Rathlou (Stud. fra Spr. og Oldtidsf. Nr. 78).
- † Viborg Domkirke, J. Skovgaards Billeder ved K. Madsen. Domkirkens Historie ved M. Mackeprang. 1909. Fol.
- † Wibling, C., Religiösa föreställningar och bruk under äldre tider. Bilagø. Prg. Helsingborg 1909.
- * Videnskabernes Selskabs Skrifter, Det kgl. danske. 7. Række, nat.-mat. VI, 3—4; VII, 1—2; VIII, 1—3; hist.-filos. I, 3.
- Vidukinds Sachserkrønike, overs. af J. P. Jacobsen, udg. af Selskabet til hist. Kildeskr.s Overs. 1, 1909.
- Wimmer, A., Degenererede Børn. 1909.
- Vor Fremtid, Tidsskrift, red. af H. Jørgensen. 2. Aarg. 7—10; 3. Aarg. 1—6. 1909—10.
- Vor Ungdom. 1909, 4—10.

Endvidere modtaget fra Ministeriet: Indbydelsesskrifter fra danske og svenske Skoler, og fra Gjellerups, Gyldendalske og Nordiske, Gads og det Schönbergske Forlag — forskellige Skolebøger.

2. Bøger, anskaffede for J. D. Hages Legat.

- Aarbøger, Sønderjydske. 1909, 1.
- Acta Mathematica. XXXII, 2—4; XXXIII, 1.
- Christensen, V., Hist. Meddelelser om København. II, 2—5.
- Dahlerup, H. B., Mit Livs Begivenheder, 1815—1848, 2. Del, udg. af J. Dahlerup. 1909.
- Driesmans, H., Der Mensch der Urzeit. Stuttgart 1907.
- Friis, Achton, Danmarks Ekspeditionen. 1909.
- Hadamard, J., La série de Taylor et son prolongement analytique. (Scientia). Mai 1901.
- Hempelmann, Fr., Der Frosch. Leipzig 1908.
- Hildebrand, E., Sveriges Historia, 79—83.
- Holbeck, H. St., Fra det klassiske Frankrig 1907.
- Hollard, A., La théorie des ions et l'electrolyse. Paris 1900.
- Holm, E., Danmark-Norges Hist. under Krist. VII. III, 2_a.
- Høsts naturhistoriske Tavler, I—IV. Billeder af W. Raschke; Tekst af J. Bøving-Petersen. 1909.
- Klöcker, A., Sommerfugle II, 1. (Danmarks Fauna Nr. 7). 1909.
- Lauritsen, L., Hans Chr. Ørsted. Et Blad af Fysikens og Kemiens Historie. 1909.
- Mauthey's, A. Chr., Dagbøger for 1856—74, udg. af den norsk.-hist. Forening. I, 7.
- Nielsen, Fr., Kirkeleksikon for Norden, udg. af J. O. Andersen. 52—53.

- Nielsen, N., *Matematiken i Danmark 1801—1908.* 1910.
 —, — *Læren om Grænseværdier som Indledning til Analysen.* 1910.
 Panum, H., *Musikhistorien.* 1910.
 Petersen, E., *Ørentviste, Kakerlakker. Græshopper, (Danmarks Fauna Nr. 8).* 1909.
 Rasmussen, H., *Kemien i Menneskets Tjeneste.* 1—8. 1909—10.
Revue des deux Mondes. 1909—10.
Revue semestrielle des publications mathématiques. Tom. XVII, 1—2, part. Paris 1909.
 Samlinger, Kirkehistoriske. IV, 4; V, 1—2.
 — til jydsk Hist. og Topografi. 6, 2—3.
 Shackleton, E. H., *Antarktis hjærta.* 1—13. Stockh. 1909—10.
Tidsskrift, Geografisk. XX, 2—4.
 —, Historisk, Svensk. XXIX, 1—4.
 —, Botanisk. XXIX, 2—4; XXX, 1.
 —, Fysisk. VII, 4—6. VIII, 1—4.
 —, Historisk, Norsk. V, 6—7.
 —, *Nyt for Matematik, 1909.* A. 1—4; B. 1—4.
Tilskueren, 1909, 4—12; 1910, 1—3.
 Warming, E., *Dansk Plantevækst, II, 1—2.* Klitterne.
Verdenskulturen, red. af Aage Friis. 94—118.

3. Forøgelse af Discipelbiblioteket.

(April 1909—April 1910.)

- Baker, S. W., *Det skibbrudne Barn, oversat af A. Erslev.* 1904.
 (Børnenes Bogsamling).
 Bergsøe, V., *I Skumringen, 2. Udg.* 1907.
 Bobjerg, A., *En dansk Nybygd i Wisconsin.* (Folkelæsning).
 Bodenhoff, E., *Fra Danevirke til Als* 1905.
 Bondesen, I., *Ingeborgs Medgift.* 1908. (Børnenes Bogs.)
 Dahl, Kr., *Edison, hans Liv og Opfindelser.* 1897.
 Dodt, Beatus, *Udvalgte Fortællinger (Fredensborg—Rideknægten)* 1909.
 Ebers, G., *Uarda, overs. af O. Borchsenius.* 1880.
 —, —, *Søstrene, — Do.* 1887.
 Etlar, Carit, *Smuglerens Søn.* 1906.
 —, —, *Fangen paa Kalø.* 1907.
 —, —, *Gazela.* 1906.
 Farrar, Fr. W., *St. Winifred* 3. Opl.
 Flammarion, C., *Beboede Verdener, overs. af Mariager.* 1867.
 Friis, J. J. F., *Fortællinger* 1877.

- Fru Elisabeth's Fortællinger for Ungdommen, I—II Samling 1901—02.
- Henningsen, E., Udvalgte Fortællinger. V—VII. 1908—09.
- Ingemann, B. S., Erik Menveds Barndom. 1906.
- Jansen, Børge, Under Dannebrog. Børnehistorier. 1909.
- Jensen, J. P., En Helt fra 1807. 1909.
- Johanne, Gesandstens Børn. 1898.
- Konstantin-Hansen, Th., Valdeserne i Italien. 1909. (Folkelæsning).
- Kraft, Emma, „Kamp for alt, hvad du har kært“. 2 Fortællinger. 1900.
- Liisberg, B., Trange Tider. 1901.
- Lobedanz, A., Peter Messedreng som Kinafarer. 1895.
- Lucidarius ved J. Knudsen. 1909. (Folkelæsning).
- Marryat, Nybyggerne i Kanada. (Børnenes Bogs.).
—, Styrmand Flink. (Børnenes Bogs.).
- Nicolai, Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard. 1900.
- Møller, Ejler, Kios Johannes. 1903.
—, —, Barrikadedrengen. 1904.
- Olrik, J., Saksens Danesaga, II. (Folkelæsning). 1909.
- Reid, M., Skalpjægerne, bearb. af Hoffmann. 1903.
- Rist, P. Fr., Fortællinger. 1905.
- Rosenberg, H., Det ny Siberien. 1904.
- Russel, W. Clark, „Den Sømand han maa lide“. 1909.
—, —, Is-Piraten. 1909.
- Tuxen, Fanny, Eva Ross. 1895.
—, —, Nye Julehistorier. 1900.
- Vestergaard, Chr., Kammerater. Fortællinger. 1898.

Desuden er der i Skoleaaret lagt Grund til et særligt Bibliotek for Gymnasieeleverne med en tysk (68 Bøger og Hefter) og en engelsk Afdeling (75 Bøger og Hefter) under Ledelse af Faglærerne.

4. Samlingerne til Naturhistorie og Geografi.

Gaver til Skolens naturhist. Samling er modtaget af følgende Disciple: *Kaj Borello Hansen, Erh. Pærregaard, Kirsten Hessellund, Kaj Trolle, Ellen Bjerregaard, Sven Fold, Alfr. Poulsen, Aage Thorsen, Henr. Rosenstand, Stig Vejbel, Valdem. Joensen, Anfr. Sønnichsen, Rasmus Bang, Oluf Dresler, Svend Larsen, Edv. Rasmussen, Karla Ancher Jensen, Erik Bardram,*

Palle Hansen, Mandrup Olsen, Ella Dresler, Broder Hansen og Svend Aage Christensen.

Hr. Kommuelærer *Kring* har skænket Prøver af „Kertemindemergel“, Hr. Fisker *Boesen*: en Multe, afd. Købmand *Dresler*: tre Eksemplarer af *Ocneria monacha* (Nonnen), Hr. *Joh.s Brunn*: En Fiskehejre og Hr. Rektor *Christensen*: et Stk. Tapatøj fra Sydhavsøerne. Endvidere har Hr. Lærer *Jørgensen*, Strandby Skole ved Nysted, sendt 108 Eksempl. af forskellige Sommerfugle til Supplering af Skolens Sommerfuglesamling.

Ved Køb er erhvervet en Røvmaage, *Stereorarius catarrhactes*, L., skudt ved Hyllekrog ^{30/9} 1909.

Samlingen af Lysbilleder er forøget med en Serie (65 Stkr. fra Norge.

Tilsyn med disse Samlinger har Adjunkt *Andersen*.

5. Fysisk Samling

er i 1909—10 forøget med: Apparat til Fordampningsvarme, — Magnetapparat, — Termoelement, — Apparat til Joules Lov, — Niveaulinieapp., — Regnmaaler, — Maksimums- og Minimumstermonfeter, — Optisk Bænk — Dilatometer, — Christiansens Varmestøtte, — Varmeledningsapp. for Kopper og Jern, — Aspirator med Tilbehør, — to Magneter og Jernring, — Tangensboussole, — Modstandskasse (0, 1—11 Ohm), — App. til at finde et Elements elektrom. Kraft, — Kontakt og to Klemme, — Beskyttelsesmodstand, — App. til Strømforgrening, — App. til at finde Kobbers sp. Modstand m. m., — to Daniells Elementer, — Kobbervoltameter — Knaldluftvoltameter, (de følgende Apparater er anskaffet for Hages Legat), — Løwy's App., — Trykapp. a Glas (m. Manometer), — Messingbøjle m. Stav (Weinbold), — Kontraktionsapp. (Tyndall) m. Gasbrænder og

Reservebolte, — Glas cylinder m. Isafkøling —, Glas-
kugle med Kviksølv, — Sprængkugle af Støbejern, —
Damptrykapp. — Varmeledningsapp. (Ingenhousz), —
App. m. 4 Linser, — elektr. Projektionslampe m. Re-
servebrænder (Nernst), — Glas og Kemikalier, —
Værktøj.

Tilsyn med de fysiske Samlinger har Overlærer
Beyerholm.

6. Regnskab over J. D. Hages Legat 1909—10.

1. Legatet ejede d. 1. April 1909:

- a. en Jordlod ved Stege (ca. 11½ Td. Land).
- b. en Panteobligation Kr. 3000,00
- c. en Statsobligation — 200,00
- d. i Sparekassen — 551,00
- e. kontant Beholdning — 60,24

2. Indtægt i Finansaaret 1909—10:

Kontant Beholdning	Kr.	60,24
Renter af Kapital	—	143,20
Forpagtningsafgift	—	601,88
Udtaget af Sparekassen	—	150,00
		Kr. 955,32

3. Udgift i Finansaaret 1909—10:

- Boghandlerregninger Kr. 303,96
- Indbinding — 62,50
- Til Samlingerne — 349,58
- Skat til Stege Kommune — 36,42
- Indsat i Sparekassen — 200,00

Kr. 952,46

Kontant Beholdning den 31. Marts 1910. — 2,86

4. Legatet ejer den 31. Marts 1910:

- a. Jordloden ved Stege.
- b. Panteobligation Kr. 3000,00
- c. Statsobligation — 200,00
- d. i Sparekassen — 601,00
- e. kontant Beholdning — 2,86

VIII. Oversigt over Hovedfondens og Stipendiefondens Regnskaber for Finansaaret 1909—10.

Hovedfondens.

Indtægter.

Kassebeholdning d. 1. April 1909	Kr.	5569,76
Jordebogsindtægter	—	3908,35
Renter af Kapitaler	—	1805,01
Skolekontingenter	—	16314,80
Afgift fra Hospitalet	—	416,00
Forskellige ubestemte Indtægter	—	44,00
Tilskud fra den alm. Skolefond	—	46200,00
		Kr. 74257,92

Udgifter.

Faste Lønninger	Kr.	42599,99
Inspektion	—	387,50
Bibliotekaren	—	300,00
Tilsyn med Samlingerne	—	100,00
Pedellen	—	900,00
Timeundervisning og Vikariat	—	7993,25
Pensioner	—	5116,39
Understøttelse	—	100,00
Biblioteket og Samlingerne	—	1098,49
Bygningernes Vedligeholdelse	—	1966,50
Badephus og Sportsplads	—	320,00
Inventariets Vedligeholdelse	—	1798,62
Brændsel	—	1489,15
Belysning	—	199,84
Skatter og Afgifter	—	565,95
		Kr. 64935,68

	Overført..	Kr. 64935,68
Regnskabsføring	—	640,00
Bidrag til Stipendiefonden	—	1302,50
Forskellige løbende Udgifter	—	2219,63
Undervisning i Skydning.....	—	396,16
Discipelbiblioteket	—	50,00
	Udgift..	Kr. 69543,97
Kassebeholdning den 31. Marts 1910.....	—	4713,95
	Balance..	Kr. 74257,92

Stipendiefonden.

Indtægter.

Kassebeholdning den 1. April 1909.....	Kr.	439,53
Renter af Kapitaler	—	2875,66
Bidrag fra Hovedfonden (125 Tdr. Byg). ..	—	1302,70
Udtaget af Sparekassen	—	2250,00
	Kr.	6867,69

Udgifter.

Stipendier til Disciplene	Kr.	1430,25
Understøttelse til Studenter	—	1650,00
Regnskabsføring	—	83,56
Indsat i Sparekassen	—	2100,00
Indsendte Oplagspenge	—	1250,00
	Udgift..	Kr. 6513,81
Kassebeholdning den 31. Marts 1910.....	—	353,88
	Balance..	Kr. 6867,69

De skriftlige Prøver til Studenter-, Real- og Mellem-skoleeksamen afholdes 13. Juni til 16. Juni.

Skema for de mundtlige Prøver og Skolens Aarsprøver vil senere blive meddelt.

Slutningsmødet, hvorved Udfaldet af Prøverne og Disciplenes Omflytning bekendtgøres, holdes **Torsdag d. 7de Juli Kl. 11.**

Det nye Skoleaar begynder **Fredag d. 19de August Kl. 12.**

Til at overvære de mundtlige Prøver og Slutningsmødet indbydes Disciplenes Forældre og Værger samt enhver, der har Interesse for Skolen.

D. 25de Maj 1910.

S. A. Christensen.

1910.